

DEVAM

Çavuşesku

(Baştarafı 1. Sayfada)

Bu görüşmeler, normal görüşme sınırlarından çoktan aşmıştı, hele hele ekonomik işbirliği görüşmeleri sınırı ile ilişkisi yoktu.

Birşeyler oluyordu...

İŞBİRLİĞİ ANLAŞMALARI

Ecevit ile Çavuşesku görüşürken, öbür yanda da Türk ve Rumen heyetleri, sırf ve ekonomik ve turistik işbirliği görüşmelerini sürdürüyorlardı.

Daha sonra yapılacak açıklamada görüleceği gibi, bu konularda fazla bir yenilik de gelmeyecekti. Görüşmelerde, daha önceden varılmış anlaşmaların uygulanmasına geçilmesi, uygulamanın hızlandırılması gibi hususlar yer alacaktı genellikle.

Üstelik bu görüşmeleri teknik heyetler mükemmelen yürütüyorlardı. En yüksek seviyede görüşme (Gerçi Romanya'da herşeye Çavuşesku karışır ama, herhalde TIR konusunda işbirliği için iki lider saatlerce konuşmazlar) niye? Hem de saatlerce...

Evet, bir şeyler oluyor...

Önümüzdeki birkaç gün içinde, Moskova'dan, Washington'a, Brüksel'den Atina'ya birçok başkentten, Bükreş görüşmesinin içyüzünü öğrenmek için bütün olanaklarını seferber etmeleri kimseyi şaşırtmasın...

Romanya için COMECON'un "Yaramaz çocuğu" deniliyor.

Yine Romanya için bir zamanlar "Varşova Paketi'nin casusu" denirdi, artık denmiyor. Üstelik, Romanya toplarlarında içinde Varşova Paketi manevralarına müsaade de etmiyor. Değişik bir tutumu var.

Sovyet kuvvetlerinin Çekoslovakya'yı işgalinde, Romanya'nın nasıl rahatsız olduğu, o günden sonra Sovyetler'le bağlarını gevşetmek için bşbütün çaba gösterdiği de biliniyor.

Türkiye'nin hem NATO içinde hem AET ilişkilerindeki rahatsızlığını Ecevit kurultay konuşmasında dile getirmişti.

Üstelik, bölgede çok önemli gelişmeler oluyor.

Iran'da tahtın sallanması ve geleceğin Iran'a neler getireceğinden endişe duyulması, Sedat-Begin anlaşması, Sedat'a karşı olan Arap ülkelerinin kendi aralarında anlaşmaya varamamaları bölgedeki dengeyi her an bozabilecek unsurlar değil mi?

Kuzeyden ve güneyden Moskova'nın baskısını hissedilen, Romanya, bölgede dengeyi bozulması halinde başına belki de Çekoslovakya'nın başına gelene benzer şeyler geleceğinden endişe etmekte haksız sayılmazsa gerek.

Sovyetler'in Çekoslovakya'ya müdahalelerinde öne sürdükleri gerekçeler şu anda Romanya için de geçerli.

Romanya batıya açılmaya çalışıyor. Batılı turistler, Rumenlere yeni alışkanlıklar getirmişler. Örneğin, şimdi Romanya'da en fazla aranan şey blucin. En fazla alkış toplayan ise pop müziği.

Başbakan Bülent Ecevit başkanlığındaki Türk heyetinin Romanya'daki temasları sırasında, iki ülke heyetleri arasındaki karşılıklı görüşmelerde Rumenler, Türkiye'de kesinlikle petrol bulunduğunu ifade ederek, bu konuda yardımcı olmak istediklerini ifade ettiler.

Başbakan Bülent Ecevit, dün sabah Romanya'nın Ploesti ve Braila kentlerine giderek, buralardaki petrokimya tesislerini gezdi, ilgililerden bilgi alarak daha sonra Bük-

reş'e döndü. Başbakan Ecevit saat 11.00'de Romanya Devlet Başkanı Nikolai Çavuşesku ile bir resmi görüşme daha yaptı.

İki ülke heyetleri arasında Bükreş'te yapılan görüşmelerde Rumenler, Türkiye'deki petrol arama çalışmalarında çok istekli olduklarını belirttiler. Daha önce Türkiye'ye verilmesi kararlaştırılan 20 adet petrol sondaj kulesinden ikisinin bu ayın sonuna kadar Türkiye'ye teslim edileceği bildirildi. Bu konuda verilen bilgilere göre, Türkiye'ye gelecek olan petrol sondaj kulesi 7 bin metreye kadar petrol aramalarında kullanılabilir. Rumenler, 10 bin metreye kadar petrol aramasında kullanılan petrol sondaj kulelerinin de yapıldığını ifade ettiler.

Öte yandan Romanya'dan satın alınması daha önce kararlaştırılan 5 milyon tonluk gazete kâğıdının bugüne kadar 1,6 milyon tonunun Türkiye'ye geldiği hatırlatılarak bu miktarın artırılması da Rumenlerden istendi. Bu arada öğrenildiğine göre, Türkiye'ye bugünlerde gönderilmesi beklenen gazete kâğıdı, Köstence limanındaki bir aksaklıktan ötürü gecikti.

ECEVİT YURDA DÖNDÜ

Romanya Başbakanı Manescu ile Başbakan Bülent Ecevit, dün gece tekrar görüştü. Görüşme sonrası, 2 ülke arasında ekonomik işbirliğini öngören bir protokol imzalandı. Daha sonra Romanya Başbakanı Manescu tarafından, askerî bir törenle uğurlanan Ecevit, saat 22.45'te Etimesgut Havaalanı'na indi. Başbakan Ecevit, Romanya'ya yaptığı resmi gezinin olumlu geçtiğini bildirdi.

Anarşi

(Baştarafı 1. Sayfada)

açılışı nedeniyle karşı görüşlü gençlerin yoğun bir hazırlık dönemine girdikleri bu nedenle de bombalama, kurşunlama ve yaralama eylemlerine vakit ayırmadıkları ileri sürüldü. Geçici barış polis çevrelerinde sevinçle karşılanırken, bayram süresince polis ekiplerinin de vatandaşın canve malgüvenliğine yönelik genel asayiş çalışmalarına yönelindiği belirtildi.

ANKARA'DA

Başkentte aylardır hızından hiçbir şey yitirmeyen "Anarşi" sonunda pes dedi ve Kurban Bayramı boyunca tatil yaptı. Bayramda, Ankara'da anarşist eylemlere ilişkin ölüm olayı olmadı. Yalnızca kentlinin iki ayrı semtinde zararlı sayılabilecek iki ayrı patlama meydana geldi. Anarşinin ölümlere ara vermesi sırasında ise Başkent'te tam 292 çocuk dünyaya geldi.

BELEDİYE BAŞKANININ YATAK ODASI BOMBALANDI

İzmir'de bayramın birinci günü evi kurşunlanan ve yatak odasına tahrip gücü yüksek dinamit lokumu atılan Narlıdere Belediye Başkanı İnsan Erkirbaş'a saldırıların kimlikleri tespit edilemedi.

TİKP'CI YÖNETİCİ KURŞUNLANDI

TİKP Diyarbakır İl Yönetim Kurulu Üyesi Koçak Aldemir, Diyarbakır Bağlar Caddesi'nde bir grubun saldırısına uğradı ve bacağın yaralandı.

BANKA BOMBALANDI

Batman'da Cumhuriyet Mahallesi'ndeki Garanti Bankası Batman Şubesi'ne henüz kimlikleri belirlenemeyen kişilerce bomba atıldı.

Ecevit, Çavuşesku ile Ecevit 5,5 saat görüştü

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2700

Ülku ARMAN

BÜKREŞ (Hürriyet) - Romanya'nın her konuda son sözü söyleyen kuvvetli adamı, Devlet Başkanı ve Komünist Partisi Genel Sekreteri Çavuşesku, Bülent Ecevit'i, konutunun kapısında karşıladı. Fotoğraf ve film çekimi birkaç dakika sürdü. Gazeteciler dışarı çıkarıldılar, kapı Devlet Başkanı Çavuşesku ile Başbakan Ecevit'in üzerine kapandı, iki lider görüşmeye başladılar.

Bir devlet başkanı ile konduğu bir başbakanın başbaşa yapacakları görüşme ne kadar sürer? Eğer olağanüstü bir durum yoksa, yarım saat, bir saat, hadi diyelim bir buçuk saat... Oysa, iki liderin başbaşa görüşmeleri, saatler geçiyor, sürüyordu. Ögüle saatleri bile geride kalıyordu. Çavuşesku, öğle yemeğini birlikte yemelerini istedi (Bu programda yoktu). Raşan Ecevit, Romanya Başbakanı Manescu ile Bayan Manescu ve ev sahibesi Bayan Çavuşesku da yemeğe katıldılar. Yemekten sonra, Çavuşesku ile Ecevit yine görüşmelerini sürdürdüler. 10.30'da başlayan görüşme 15.30'a doğru bitti.

Dahası var... Ertesi günü, yani 14 Kasım Salı günü Çavuşesku ile Bülent Ecevit yeniden buluştular.

(Devamı Sa. 15, Sü.1'de)

30.3.1978

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.2700

Türünmen

SAYFA 2

SÖZÜN KISASI

RAUF TAMER

TEK YOL

Hâkim efendiler!..

Siz kanun adamlarısınız. Ellerinize milletin her türlü hak ve menfaatlerini koruyan kanunlar tevdi edilmiştir. Türk milletinin büyük haklarını müdafaa ederken, bu noktalar ehemmiyetle hatırdâ tutulmalıdır. Memleketteki komünistler, sadece bizim tevkif ve hapsedtiklerimizden ibaret değildir.

Reisicumhur
Gazi M. Kemal
5 Ağustos 1929

Nutkun ardından da, biliyorsunuz, o meşhur cümle geliyor:

"Türk âleminin en büyük düşmanı komünistliktir. Her görüldüğü yerde ezilmedir."

★

Demiş mi, dememiş mi tartışmaları hayli uzun sürdüydü.

El yazısı ibraz edilince, bu defa da "Hayır, bu yazı Mustafa Kemal'in yazısı değil" diye ortaya çıktılar.

Sonunda ne oldu?

Uzmanlar tarafından incelendi. Ve yazının M. Kemal'e ait olduğu tespit edildi.

Aslında biz neyi tartışıyorduk?

Sahi neyi?..

Atatürk'ün, komünizme karşı olup olmadığını mı merak etmekteydik. Yoksa olsa da olmasa da, -yâni her iki halde de kendi idealimize bir "önder", hiç değilse bir "siper" aramak mıydı niyetimiz?

Doğrusunu isterseniz, bugünkü ortamda komünist olmak veya olmamak için ille de bir öndere gerek yoktur. Atatürk Mahur fashını sever diye hepimiz Mahur hayranı keşilmediğimize, Atatürk piyaz yer diye hepimiz baklagillere merak sarmadığımızı göre, herhalde önder değil, siper bizim derdimiz.

Ama, öyle bir siper ki "komünizme karşı olmadığı" şayet millete inandırılabilirse değme gitsin, arkasına gizlenerek tam siper...

Bu da kursakta kalmıştır. Çünkü ulu önderin komünizm düşmanlığı, yeni bir vesika ile tekrar belgelenmiştir.

Çok uzaklara gitmeye lüzum yoktur. Atatürk'ün mizacı ortadadır:

Gözünü kırpmadan gerekli devrimleri yapmıştır. Yazıyı değiştirmiş, yeni kıyafeti getirmiş, halifeyi uzaklaştırmış, hanedanı kovmuş, medreseyi kaldırmış, şeriat düzenini yıkmıştır da sadece "Komünistim" demeye mi korkmuştur?

Kimden?.. Abdullah Baştürk'ten mi?

★

Biz, sağcıyı da solcuyu da Atatürk çizgisinde buluşmak üzere bir müşterek noktaya çağırırken, onun "komünizm karşı-sındaki tavrını" önce sergilemeye mecburuz..

Mecburuz ki, sonra "Atatürk de komünist idi" diyerek karşımıza oturmasınlar...

Var mısınız?

Varım diyen beri gelsin.

Güneşin doğduğu yerde bekliyoruz, haydi...

★

Ağzımız çok yanmıştır.

Bursa Nutku'nu ona maledecek kadar sahte belge tanzimcileri görmüşüzdür. Oysa 6 Şubat 1933 günü, yâni güya Bursa'da nutuk attığı saatte, "GÜLCEMAL VAPURU" ile Mudanya açıklarında seyrettiği sonradan tespit edilmiştir.

Ashını sorarsanız, bu nutuk Stalin'e aittir. Sofya'da münteşir REÇNİK NA AGİTATORA Dergisi'nin Kasım 1949 nüshasında da Rusca ve Bulgarca olarak iki dilden yayınlanmıştır. Metni şöyledir:

"Komünist gençlik, rejimin bekçisidir. Davayı zayıf düşürecek herhangi bir olayla karşılaştıkları an, polis demeyecek, adliye, ordu, jandarma dinlemeyecek, taşla, sopayla, silâhla komünizmi koruyacaktır. Benim anladığım komünist gençlik budur."

Bu nutuktaki komünist kelimesi yerine Türk veya Türkiye dersiniz olur, biter.

Nitekim öyle yapmışlardır.

Yarın, "Hâkim efencüler" diye başlayan Eskişehir nutkunu da tahrif etmeyecekleri ne malûmdur?..

Bakınız birinci paragrafa... Komünistler yerine meselâ faşistler deyiniz. ve nutku baştan okuyunuz...

Hele "Türkiye'de komünist yok, sadece faşist var" iddiası geçer akçe olduğuna göre...

(Bereket, Türkiye'de hakimler vardır.)

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.2700

14,5 AYAK BUZDOLABI: Resmi fiyatı 23 bin lira, 19 bin 250 liradan satılıyor.

Fransız Enerji Profesörü şu görüşleri ileri sürdü. "İki bin yılına kadar enerji ih

DISK ve TÖB-DER'inde aralarında bulunduğu

10 demokratik kuruluş ortak mücadele kararı aldı

ESKİŞEHİR (THA)- DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'ün de katılımı ile, Eskişehir'de yapılan ve 10 demokratik kitle örgütü başkanlarının bir araya geldiği toplantı sonunda ortak mücadele verme yolunda karar alındı.

Toplantı sonunda DİSK, TÖB-DER, TMMOB, TÜTED, TUM-DER, TUS-DER, Türk Tabipler Birliği, Halkevleri, Köy-Koop ve Çağdaş Hukukçular Derneği imzaları ile yayınlanan açıklama şöyle denildi.

"Emperyalist-kapitalist sistemin bunalımlarının daha da derin bir biçimde yaşandığı, emperyalizme bağımlı tekelci sermayece desteklenen faşist örgütlerin terör ve cinayet ortamı sürdürmek için her yola başvurdukları, Türkiye'nin her köşesinde ve özel olarak Doğu ve Güneydoğu'da bugün bir biçimde süren anti-demokra-

tik uygulama ve baskıların arttığı, işsizlik ve pahalılığın giderek yoğunlaştığı Türkiye'de sömürü ve zulme hedef olan tüm emekçi halkın-kitlelerimizin öncelikle kısa vadeli istemlerinin hayata geçirilmesi için,

- Sıkıyönetimin kaldırılması,
- Tüm faşist odakların kapatılması, faşist canilerden hesap sorulması,
- İşsizlik ve pahalılıkla mücadele,
- Güncel ekonomik ve demokratik sorunların çözümü, özel olarak tüm çalışanların sendikalaşma hakkının tanınması amacıyla Türkiye çapında kitlesel eylemlere ve gerekli her türlü demokratik çalışmaya girişeceğimizi, anti-emperyalist, anti-faşist ve anti-sovenist mücadeleyi demokratik örgütlerin daha etkin ve yaygın birlikteliğini sağlayacak biçimde genişleterek ve geliştirerek sürdürdüğümüzü tüm kamuoyuna duyuruyoruz."

Sıkıyönetim Mahkemelerine atamalar yapıldı

ANKARA, (ANKA) — Çeşitli Sıkıyönetim Mahkemelerine yeni bazı atamalar yapılmıştır. Milli Savunma Bakanlığı'nın Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren iki ayrı kararına göre 21 hakim ve savcı asil yerleri baki kalmak üzere Sıkıyönetim Mahkemeleri üyeliklerine atanmışlardır. Çeşitli Sıkıyönetim Mahkemeleri'ne atanan hakim ve savcıların adları şöyledir:

Hak. Yzb. Enis Karakış, Ankara Sıkıyönetim K.İği Yrd. As. Savcılığı'na.
Hak. Yzb. Yavuz Yalçın, Ankara Sıkıyönetim K.İği Yrd. As. Savcılığı'na.
Hak. Yzb. Özdemir Şener, İstanbul Sıkıyönetim K.İği Yrd.

As. Savcılığı'na.
Hak. Yzb. Saim Öztürk, İstanbul Sıkıyönetim K.İği Yrd. As. Savcılığı'na.
Hak. Yzb. Ahmet Koc, İstanbul Sıkıyönetim K.İği Yrd. As. Savcılığı'na.

Dz. Hak. Yzb. Yılmaz Güner, İstanbul Sıkıyönetim K.İği. As. Mah. Hakimliği'ne.

Hak. Yzb. Abdülkadir Davaracı oğlu, İstanbul Sıkıyönetim K.İği As. Mah. Hakimliği'ne.

Dz. Hak. Ütgm. Mehmet Yenilgin, İstanbul Sıkıyönetim K.İği As. Mah. Hakimliği'ne.

Hak. Kd. Alb. Haneîl Öncül,

Adana Sıkıyönetim K.İği Adli Müşavirliği'ne.
Hak. Yzb. Okan Yalçınkaya, Adana Sıkıyönetim K.İği Yrd. As. Savcılığı'na.
Hak. Ütgm. Oktay Yüksel, Adana Sıkıyönetim K.İği Yrd. As. Savcılığı'na.

Hak. Bnb. Yaşar Yücel, Adana Sıkıyönetim K.İği As. Mah. Hakimliği'ne.

Hak. Yzb. Ali Kurşun Adana Sıkıyönetim K.İği. As. Mah. Hakimliği'ne.

Hak. Yzb. Ramazan Ulak, Elazığ Sıkıyönetim K.İği Adli Müşavir Yardımcılığı'na.

Hak. Ütgm. S. Hikmet Akca, Elazığ Sıkıyönetim K.İği Yrd. As. Savcılığı'na.

Hak. Yzb. Basri Özgenc, Elazığ Sıkıyönetim K.İği As. Mah. Hakimliği'ne.

Hv. Hak. Yzb. S. Arda Uluğürüz, Elazığ Sıkıyönetim K.İği As. Mah. Hakimliği'ne.

İKİNCİ ATAMA KARARI VE ATANAN ÜYELER:

Tnk. Kd. Alb. İbrahim Sınar, İstanbul Sıkıyönetim K.İği As. Mahkemesi üyeliğine.

P. Bnb. İsmet İnal, İstanbul Sıkıyönetim K.İği As. Mahkemesi üyeliğine.

P. Alb. S. Dündar Umud, Ankara Sıkıyönetim K.İği As. Mahkemesi üyeliğine.

Top. Alb. Turan Fıratlıgil, Ankara Sıkıyönetim K.İği As. Mahkemesi üyeliğine.

kullanmayı
miş olan
hicbir ilgi
rinmaların
devlet yurt
huzurun g
lanmıştır.
renim yılı
kapasitem
dar öğren
mak için
tam 24 bi
yıldan bu
li yoğun k
rınmak iç
yönelmişti
Ankara'da
sonra tü
yaygınlaş
sosyal ca
tır. Çeşitl
ları ile t
ları, gezil
luca dev
cilerimizin
çekleştiril
nu belirt
yurtların
re yurtla
minin l
Gençlik
di ve Y
lanması
si hazır
lisine g
PARI

Radyo, TV Konuşmaları için

17 sözcü hakkında

koğuşturma açıldı

ANKARA (ÖZEL)

14 Ekim Senato üçte bir yenileme ve milletvekilliği ara seçimleri için 2 Ekimde başlayıp 13 Ekimde son bulan radyo televizyon konuşmaları için savcılık soruşturmasını tamamladı. Ankara Cumhuriyet Savcılığı, incelemesi sonucu, 17 siyasi parti sözcüsü için Türk Ceza Kanununun çeşitli maddelerinden koğuşturma açılmasına karar verdi. Buna göre TV konuşmalarında bulunan suçlar şöyle:

2 Ekim: AP Genel Başkanı Süleyman Demirel hükümetin, emniyet ve silahlı kuvvetlerin manevi şahsiyetine hakaret (TCK 159)

— TİP Genel Başkanı Behice Boran, komünizm propagandası (TCK 142)

3 Ekim: MHP Genel Başkanı Alpaslan Türkeş (TCK 159/1)

— TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın. Bölücülük (TCK. 142/3 ve TCK. (159/1)

4 Ekim: AP Senato Grup Başkanı Ömer Ucu- zal (TCK 159/1)

5 Ekim: TİP'den Din- çer Doğu (TCK. 142/1)
— MHP'den Agah Ok- tay Güner (TCK. 159/1' den iki defa)

7 Ekim: AP'den Tur- gut Toker (TCK. 159)
— TSİP'den Gültekin Gazioğlu (TCK. 142/3)

8 Ekim: TSİP'den Ge- nel Sekreter Yalçın Yu- sufoglu (142/3)

— MSP'den Ubeydul- lah Seven (142/3)

10 Ekim: AP'den Fey- zullah Değerli (TCK.159)

— TSİP'den Gültekin Gazioğlu (142/3)

11 Ekim: TSİP'den Gani Sungur (142/3)

12 Ekim: MHP Alpas- lan Türkeş (TCK 159)

13 Ekim: TİP Behice Boran (TCK. 142)

— AP Süleyman De- mirel (TCK. 159)

TV konuşmalarında ihlal edildiği belirtilen maddelerin öngördüğü cezalar şöyle sıralanıyor:

TCK. 142/3: 5-10 yıl ağır hapis

TCK. 142/3: 1-3 yıl hapis

TCK. 159/1: 1-6 yıl ağır hapis.

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3
Cağaloğlu-İSTANBUL
Tel: 26 52 44 - 22 49 54
İdare Tel: 26 54 37
Dizgi: Aydınlik Ofset Tesisleri
Baskı: İst. GÖNTUR
Dağıtım: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8, Kızıla
İZMİR: Özgütlük İşhanı, 452. Sok. 25/3, I
- 25 25 54 □ ADANA: Atatürk Cad.11
Kat: 3 | No: 16 | Tel: 103 42 □ TRABZON
Kasım Sok. 27/10 Tel: 39 00 □ DİYAR
İşhanı, Kat: 3, No: 30, Dörtöyl Tel: 385

TDVİSAM

Kütüphanesi Arşivi

No 25.2700

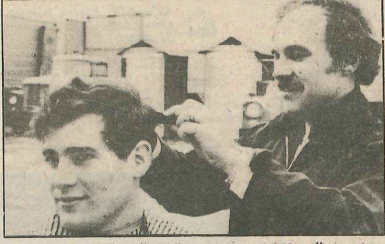
DÜNYADAN KISA - KISA

İNGİLTERE

ALTIN SERGISİNE BUYURUN - LONDRA - "Eldorado Altınları" adı altında Londra'da açılan Kolombiya'ya ait 500 parçalık antika eşya sergisi gımdiden binlerce meraklının hücumuna uğradı. Milattan Önce 400 yıldan 16. yüzyıla kadar olan döneme ait altın eşyaların, İngiltere'de bugüne dek sergilenmiş ilkel sanat koleksiyonlarının en lütfetisi olduğu, bir milyona yakın İngiliz tarafından izlenmesi beklentisiyle.

ABD

NÜKLEER DENEMELER ÖLÜM SAÇIYOR - UTAH - Amerikalıların yıllardır nükleer denemeler yaptığı Cedar City yakınlarında kanserden ölümler arttı. Bu arada Blaine Johnson adlı bir vatandaş da Amerikan Kanseri Derneği'ne başvurarak 20 yıl içinde evine 180 metre uzaklıktaki 11 kişinin kanserden öldüğünü, iki komşusunun da halen kanserli olduğunu açıklayıp, acil tedbirin alınmasını istedi.

BABASI ÇOK ÜNLÜYDÜ - NEW YORK - Ünlü aktör Paul Newman'ın 28 yaşındaki oğlu Allan Scott Newman, uyuşturucu maddenin kurbanı oldu. Aşırı dozda alkol ve teskin edici bir ilaç olan valyum almış olan Allan Scott Newman bir otel odasında ölü bulundu. Birkaç film çeviren ve gece kulüplerinde çalışan Allan Newman, Paul Newman'ın ilk eşi Jackie Witte ile evliliğinden olan oğluydu.

Evren: Kontrgerilla tabiri maksatlı kullanılıyor

(Baştarafı 1. Sayfada)
Orgeneral Evren'in sorularımıza verdiği yanıtlar şöyledir:
SORU 1: ABD silah ambargosu kalktı. Sonuçları nedir? Ne olmuştur ve ne olacaktır?

a. Gönderildiği söylenen yaklaşık 80 milyon dolarlık malzeme Silahlı Kuvvetlerimize ne ölçüde yararlıdır?
CEVAP: Bildiğiniz gibi ABD'nin 1975 yılında tatbik ettiği tek taraflı ambargo Türkiye'ye yapılmakta olan askeri savunma yardımının da durmasına sebep olmuştur. O tarihten bu yana ambargonun devam etmesiyle ABD'ce Türkiye'ye verilen kısıtlı kredilerle yabancı askeri satışlar çerçevesinde Türk Silahlı Kuvvetleri'nin son derece mahdut bir kısım ihtiyacı temin edilebilmiş ve bu ihtiyaçlar zaman zaman Türkiye'ye ulaştırılmıştır. 26 Eylül 1978 tarihinden geçerli olmak üzere 1975 yılında konmuş olan ambargo kaldırılmışsa da daha önceleri yapılagelen hibe tarzındaki savunma yardımlarının devamına yer verilmiştir.

Bununla beraber ambargo öncesi yıllara ait olup da ambargo sebebiyle teslim edilememiş hibe şeklindeki birikmiş silah, araç ve gereçleri hemen Türkiye'ye sevkedilmeye başlanmıştır.

86,6 milyon dolar tutarındaki bu birikmiş hibe yardımının 28 milyon dolarlık kısmının 10 adet C-141 tipi uçaklarla Türkiye'ye nakli başlamış ve nakliyat 30 Ekim 1978 tarihinde tamamlanmıştır. Dolayısıyla bugüne kadar Kara Kuvvetleri için 4, Deniz Kuvvetleri için 2 ve Hava kuvvetleri için 4 adet olmak üzere, 10 adet uçak yükü malzeme, Esenboğa, Ekişehr ve Yeşilköy Meydanları'nda Türkiye'ye teslim edilmiştir. Müteakip nakliyatın 3 ay sonra başlamak üzere gemilerle yapılması beklenmektedir.

ABD'nin güvenlik yardımı gereği, Türkiye Cumhuriyeti'ne vereceği savunma destek yardım içerisinde, elektronik harp teçhizatı ile ABD stok fazlası bir kısım askeri teçhizat (Türkiye'ye gönderilmek üzere serbest bırakılmış bulunmakta ve bunların da muhtelif ulaştırma vasıtalarıyla gelmesi beklenmektedir.

b. Geleceği söylenen 175 milyon dolarlık malzeme üç kuvvetime "Bu yıl" ne ölçüde yeteri olacaktır?
CEVAP: ABD kredisi ile sağlanacak 175 milyon dolarlık malzeme Silahlı Kuvvetleri'nin çoğunlukla idame ihtiyaçlarının karşı-

lanmasına yönelik olmakla beraber, bir kısım ana malzemeyle de kapsamaaktadır. Ancak bu malzemelerin Silahlı Kuvvetleri'ne 1979 ve müteakip yıllarda tamtimden ulaştırılmaktadır. Elbetteki 175 milyon dolarlık FMS kredisi Silahlı Kuvvetlerimizden ihtiyaçlarına karşı gelmeyecektir. Millî bütçemizden de desteklenmesi zorunludur.

c. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin eskimis silahlarını modernize etmek için kaç yıllık plan öngörülmüştür ve bu girişim hangi ölçüler içinde ABD kredili yardımıyla bağlıdır?
CEVAP: Tatbik edilen politika, teknolojik gelişme ve ekonomik durumumuz çerçevesinde silahların modernizasyon işlemi, mevcut kaynaklara göre ve beş yıllık stratejik hedef planında öngörüldüğü şekilde uygulanmaktadır.

Mevcut kaynaklar şunlardır:

- ★ Millî bütçe imkânları,
- ★ ABD kredili satırları,
- ★ F. Alman yardımının peşin bölümü.

ABD kredili satırlarının ana para ve faiz taksitleri bütçeden karşılandığı için modernizasyon büyük ölçüde millî bütçe imkânlarına bağlı kalmaktadır.

d. NATO içi devletlerin ve özellikle Batı Almanya'nın silah yardım hakkındaki, ABD kredilerine paralel olarak bilgi verebilir misiniz?

CEVAP: F. Almanya'dan, birbuçuk yılda bir, 100 milyon marklık yardım sağlanmaktadır. Bunun 80 milyon marka peşin ödeme şeklinde olup, idame ihtiyaçlarının karşılanması ile Ulusal Savunma Sıvası'nda gelişmesinde kullanılmaktadır. 20 milyon marka ise, F. Alman Silahlı Kuvvetleri envanterinden çıkarılmış olan ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ihtiyaç duyduğu kullanılmış malzemeleri içermektedir.

Bu 100 milyon marklık NATO savunma yardımının dışında, ayrıca F. Alman Silahlı Kuvvetleri'nin envanterinden çıkarılan kullanılmış malzemeler deklare edilmekte, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ihtiyaç hissettiği malzemeler seçilerek alınmaktadır.

e. Türkiye'nin silah üretilebilmesi için geçerli koşullar ABD veya diğer bir batı devletiyle bir anlaşmayla sağlanabilecek midir?

CEVAP: Biz, Türk Silahlı Kuvvetleri'nde kullanılan silah, araç ve gereçleri prensip olarak kendi imkânlarımızla yurt içinde üretmeyi gaye edinmişizdir. Halen bazı hafif silahlar, roketler, havan silahları ve kullanılan mühimmatın büyük bir kısmı yurdumuzda üretilmektedir. Her geçen gün genişleyen bir harp gemisi inşa sanayine de sahibiz. Silahlı Kuvvetler olarak bu teşebbüsün müsbet yönde sonuçlandırılması için her türlü gayreti sarfetmekteyiz. Ancak, günümüzün gelişmiş teknolojileri- nin ürettiği olan modern silah ve teçhizatı bugün için, millî potansiyelimizle ülkemizde üretme imkânlarına manifesat sahip değiliz. Bu anlamda giderek malzeme, önce NATO müteakiplerimizle işbirliğine ve müteakip imalata yönelik teşebbüslerimiz mevcuttur. Bu konuda yapılan temaslara olumlu bir sonuç ulaşıncaya kadar beklemekteyiz. Diğer dost ülkelerle de bu işbirliği imkânlarını araştırmaktayız.

SORU 2: Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına dânesini nasıl karşılıyorsunuz?

Atina'nın bir ön koşul olarak Ege'de denetimi elde buldurmak için NATO kararlarının Selanik'e devrine dair belirtileri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yunanistan ve NATO

CEVAP: Türkiye, Yunanistan'ın askeri entegrasyona dönmesinden memnuniyet duyacağım çeşitli fırsatlarda açıklamıştır. Bu görüşümüzde herhangi bir değişiklik yoktur. Ancak, Yunanistan'ın ittifak ile kuracağı yeni ilişkiler ne olursa olsun, Ege deniz ve hava sorumluluk sahalarının tamtim edici bir çözüm bulunmasında, gerek İki ülke ve gerekse NATO yönünden sayısız yararlar vardır. Biz aldığımız bilgi ile kurulan ve kurulduğundan bu yana NATO için büyük sorun olan Ege Denizi ve hava sorumluluk sahalarında ısrar etmek, bu sorunun devamında yararlı görülen işine yarayacaktır. Konuya bu açıdan yaklaşıldığı ve sorumluluk sahaları için tamtim edici bir çözüm getirildiği takdirde Yunanistan'da, İzmir'deki KHP'lara benzer kararların kurulmasını NATO'ya yararlı olacağı kanaatindeyim.

SORU 3: Türk Ordusu üzerinde zaman zaman yapılan spekülasyonlara bazı aşırı uçların son zamanlarda hız verdiği malumunuzdur. Hatta "Kontrgerilla" adıyla bazı ordu mensuplarının Kıbrıs'ta da faaliyetlerde bulunduğu bildirilmiş, yalanlanmıştır. Eski Genelkurmay Başkanı Sayın Sancar, "Kontrgerilla"nın varlığını reddetmişti. Bu konuda ordunun en yüksek makamının bir açıklama yapmasına ordu içi ve dışı bakımından mutlak gereksinme olduğu yargısı yaygındır.

a. Bu nedenle, ordu üzerine hiç bir gölgenin düşmemesinde kamuoyunu doyurmak amacıyla, kontrgerilla üzerindeki düşüncelerinizi, son iddiaları da kapsayarak lütfen söyleyebilir misiniz?

CEVAP: Türk Silahlı Kuvvetleri'nde "Kontrgerilla" isimli bir kuruluş bulunmadığı gibi bu tabir, askeri terimlerimiz içinde de mevcut değildir. Gayri nizami harbe karşı koyma hareketi yerine kontrgerilla tabiri, bazı çevrelerce maksatlı olarak kullanılmaktadır. Ülke içinde çıkabilecek bir ayaklanmayı bastırma veya harp zamanında işgal edilmiş düşman bölgesinde...

7 TANE "0" KİLOMETRE MURAT-131

MURAT-131

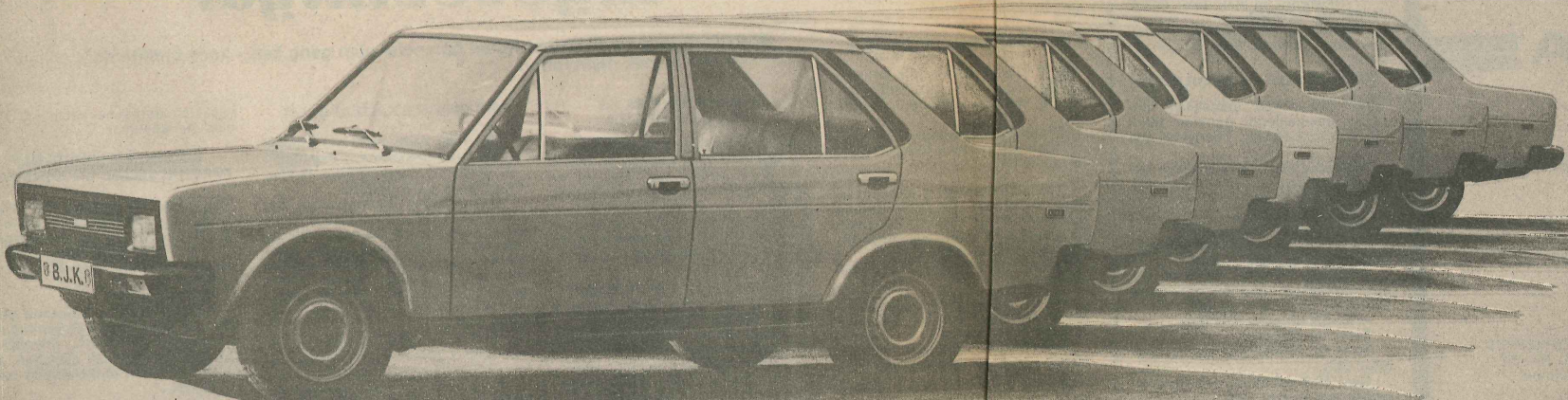
75. YILINDA KARAKARTAL'DAN SİZE...

Yüz liraya alacağınız bir Beşiktaş biletiyle,
sahane Murat 131'lerden birisi sizin olabilir...
Sadece siyah-beyaz rengin hayranlarına seslenmiyoruz.
Otomobile ihtiyacı olan herkese eşit şans!.. Katılın!..
Beşiktaş piyangosunun biletleri, Milli Piyango bayilerinde ve
Ziraat Bankası şubelerinde... Bir bilet alıp katılın!..

Çekiliş tarihi: 31 Aralık 1978

Çekiliş tarihi kesinlikle ertelenmeyecektir.

(Eğer elde kalan biletlere otomobil çıkarsa: Talihlisini buluncaya kadar çekiliş tekrarlanacaktır.)

munuzdur. Hatta "Kontgerilla" adıyla bazı ordu mensupları'nın Kıbrıs'ta da faaliyetlerde bulunduğu bildirilmiş, yalanları maamıştır. Eski Genelkurmay Başkanı Sayın Sancar, "Kontgerilla"nın varlığını reddetmiştir. Bu konuda ordu'nun en yüksek makamının bir açıklama yapmasına ordu içi ve dışı bakımından mutlak gereksinim olduğu yargısı yaygındır.

a. Bu nedenle, ordu üzerine hiç bir gölgenin düşmemesinde kamuoyunu doyurmak amacıyla, kontgerilla üzerindeki düşüncelerinizi, son iddiaları da kapsayarak lütfen söyley misiniz?

CEVAP: Türk Silahlı Kuvvetleri'nde "Kontgerilla" isimli bir kuruluş bulunmadığı gibi bu tabir, askerî terimlerimiz içinde de mevcut değildir. Gayri nizami harbe karşı koyma hareketi yerine kontgerilla tabiri, bazı çevrelerce maksatlı olarak kullanılmaktadır. Ülke içinde çıkabilecek bir ayaklanmayı bastırma veya harp zamanında işgal edilmiş düşman bölgesinde düşman tarafından başlatılacak bir gerilla hareketini söndürmek konularını içine alan "Gayrinizami harbe karşı koyma" hareketinin plânlanması ve gerçekleştirilmesi icrası da, Silahlı Kuvvetlerimizin bir görevidir. Bu görevini en iyi şekilde yapabilmeleri için, barış zamanında, bütün dünya silahlı kuvvetlerinde olduğu gibi, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin de bu konularda eğitilmesi gayet tabiidir.

Hali hazırda, ne ele geçirdiğimiz düşman bölgesi ve içinde isyan eden düşman ve ne de düşman tarafından elde edilmiş bir bölge içinde bu işgale son verme gayesi ile mücadele eden Türk gerillasına yardım söz konusu olmadıkça göre, bir "Gayri nizami harbe karşı koyma" hareketinin mevcudiyeti de olanaksızdır.

Gayri nizami harbe karşı koyma hareketi içinde adı geçen "Gerilla" düşman işgali veya tehdidi altında bulunan bir bölgede bu işgale mani olmak gayesi ile düşmana karşı vatan için mücadele eden vatansaver kişidir. Eğer gerilla tabiri, mevcut bütünlüğünü bozmak gayesi ile eyleme geçen kişi veya kişiler (yani düşman amaline hizmet eden kişiler) için kullanılmak isteniyorsa, (ki bunlar bizim için gerilla değil anarşist, asi veya eşkiya olabilir.) bu gibilerin eylemlerini bastırma, İl İdaresi Kanunu'na göre valilerin talebi üzerine Türk Silahlı Kuvvetleri'ne ait bir görevidir.

b. Bu konudaki yayınların yanlışlığı ya da doğruluğu üzerinde inceleme yapılmakta mıdır? Bir soruşturma açılmış mıdır? Bir soruşturma veya inceleme yapılıyorsa hangi safhadadır? Heride elbette sonuçlandırıldığında kamuoyu aydınlatılacaktır. CEVAP: Bu konuda bugüne kadar yapılmış maksatlı ve yalan haberleri yayanlar hakkında adli mercilerce gerekli kovuşturma yapılmışa için girişimlerde bulunulmuştur. Konu adli mekanizmaya intikal etmiş olduğundan bunun hakkında daha fazla beyanda bulunmanın doğru olmayacağına takdir edersiniz. SORU 4: Silahlı Kuvvetlerimizin bölücülük konusundaki duyarlılığı, herkesin içtenlikle benimsediği bir gerçektir. Doğru ilerimizde yapılan bazı askerî uygulamalar kamuoyunda tartışmalara yol açmıştır. Bu konudaki düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

Bölücülük konusu

CEVAP: Üzüntüyle belirtmek isterim ki, ifade ettiğiniz gibi Silahlı Kuvvetlerimizin bölücülük konusunda duyarlılığı herkeş içinlikle benimsenememek gerekirken, bazı basın organları, konuyu kamuoyuna yanlış anlamalara yol açacak şekilde yanıştırmışlardır. Silahlı Kuvvetlerimizin bilimsel ve anlamlı suskunluğuna rağmen neşriyatın bir süre devam ettiği malumunuzdur.

★ Doğru ilerimizde yapılan tatbikatlar (veya sizin tabirinizle bazı askerî uygulamalar), yurdumuzun diğer bölgelerinde yapılanlardan farklı değildir. Silahlı Kuvvetler, eğitim ve hizmetlendirme maksatlarıyla yurdumuzun çeşitli bölgelerinde askerî görüş açısından yurt savunmasının güçlendirilmesini amaçlayan bir seri tatbikatları plânlayıp icra etmektedir. Eğitim ve yurt savunması gayesiyle memleketimizin bütün bölgelerinde her yıl çeşitli zamanlarda uygulanan tatbikatlardan hiçbir değeri farklı bir anlam taşımamaktadır.

★ Sualinizde belirtmek istenen tatbikatın adı dahi birtakım önyargılı, kasıtlı ve bilgisiz yakıştırmalara konu edilmiştir. Gerçekte, tatbikatlara, onların tazelemek maksadıyla, Silahlı Kuvvetler'de feragatla hizmet etmiş eski komutanların isimleri verilmektedir.

(Org. Şükrü Kanatlı-78, Org. A.Nafiz Gürman-78, Org. İzzettin Çalışlar-78 tatbikatları gibi)

★ Silahlı Kuvvetler'in yurt savunması için eğitilmesi amacıyla plânlanıp icra edilen tatbikatlar konusundaki, spekülasyon ve istisnalarla tutum, değerlendirme ve tahrikler, bölücülük karşısındaki duyarlılıkla bağdaştırılmaz, bilakis ona hizmet eder. Bu nedenle, kamuoyu karşısında sorumluluk hissi taşıması gerekirken, bu tarz sağlıksız değerlendirmelerle kamuoyunu yanıltmadan önce, en azından ilgili makamlarla koordine gereği duymalı iddiler.

SORU 5: Kapatılmış olduğu bildirilen bazı ABD askerî tesisleri açılmıştır. İstihbarata yönelik bu tesislerden Türkiye'nin de yararlanacağı bildirilmiştir. Türk Ordusu'nun bu tesislerin saptığı bilgilerden yararlanma olanığı ne ölçüdedir?

CEVAP: Bakanlar Kurulu kararı uyarınca 9 Ekim 1978 tarihinden itibaren faaliyetlerine izin verilen tesislerden, Karaburun Seyrisiçer ve Belbaşı Sismik Tesisleri'nin, sivil amaçla da yararlanılmak üzere Türkiye tarafından işletilmesi üzerinde çalışmalar yapılmaktadır.

★ Sinop ve Piriçlik Tesisleri'nden elde edilen bütün bilgi ve istihbarat ise her iki ülke tarafından ortaklaşa paylaşılacaktır.

★ Ayrıca Karamürsel Tesisi'nin Türkiye'ye devir teslim işlemleri de sürdürülmektedir.

Attila
İlhan

7GÜN 7YAZAR

MAL MEYDANDA!

YAŞLILAR hatırlamaz, gençler bilmez; Türkiye, 2 Aralık 1951'de NATO'ya giriş protokolünü imzalayınca, Sovyetler protesto notaları vermişlerdi. Hem de iki defa. Moskova, klasik üslûbuyla Türkiye'nin 'saldırgan bir emperyalist pakta dahil olduğunu' ileri sürüyordu. Zamanın başbakanı Adnan Menderes, ünlü U.S. News and Report adlı dergiye, konuyla ilgili olarak, demiştir ki:

"... Rusya'nın son protesto notası, Türkiye'nin hattı hareketinde hiçbir değişiklik getirmeyecektir. Çünkü Sovyet Rusya ile anlaşabilmek için, en iyi usul kuvvetli olmaktır. Ruslar kuvvetten anlarlar ve kuvvete hürmet ederler."

Menderes'in 'teşhis'i doğru muydu, yanlış mı, bu tartışılabilir; tartışılmayacak olan, Türkiye'nin NATO'ya girerken, as'eri bakımdan 'daha güçleneceğine' inanmış olmasıdır. Türkiye sanmaktadır ki, NATO müttefikleri, geniş teknik ve malî imkânlarıyla, savunmasını çağdaşlaştırmak yönünden, ona aralıksız yardımcı olacaklardır; özellikle silah donatımı bakımından, durumunu sürekli pekiştireceklerdir.

Otuz yıl sonra, NATO 'müttefiklerimiz'in' konu üzerinde ne düşündüklerini öğrenmek istemez misiniz?

En iyi yetkili ağızlar ne diyor?..

Önce, bir hatırlatma: Daha geçen gün, Londra'daki Uluslararası Stratejik Araştırma Enstitüsü'nden, Albay Alford'ın, şu tesbitine değinmiştik: "... Türk Ordusu, Kore savaşından kalma silahlarla donatılmıştır. Enstitü, birkaç yıldır, Türk Ordusu'nun bütün silahlarının gözden geçirilmesi için, Batılı hükümetlere çağrılar yapıp durmaktadır."

Daha o yazının mürekkebi kurumadan, Brüksel'de Türk gazetecilerini kabul eden, NATO Başkomutanı Rogers'in 'teşhis' ve tesbiti geliyor: "... Türk Ordusu çok disiplinlidir, askerini çok iyi yetiştirmiştir, ancak NATO görevini daha iyi yapmaları için, İkinci Dünya Savaşı'ndan kalma silahlardan kurtulmaları gerekir". Böylelikle NATO'nun 'en yetkili ağızından' öğreniyoruz ki, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin silah donatımı 'parlak' değildir.

Hemen arkasından, Federal Alman Hükümeti'nin Savunma Bakanı Yardımcısı Lothar Ruhl, üç aşığı beş yukarı, aynı tesbiti yapıyor: "... ABD, 1950'lerde, İkinci Dünya Savaşı'ndan kalma silahları, araçları ve gereçleri Türkiye'ye vermişti. Şimdi bunlar eskimiştir. Bunları kademeli olarak yenilemek gerekir."

Aynı zata göre, Türkiye'nin hava savunma sistemi de 'eskimiş', 'değiştirilmesi gerekiyor'muş!

Bilindiği gibi, Türkiye NATO'ya girerken, 'kuvvetli' olmak için girmişti. Bunun için de, 'müttefiklerine' güveniyordu. Otuz yıl sonra, müttefiklerinin en yetkili ağızları, 'durumun' parlak olmadığına ağızbirliği ediyorlar ya, acaba iyileştirme konusunda ne diyorlar?

Şimdi de, ona bir gözatalım.

NATO'dan hayır yok!..

NATO Başkomutanı Rogers, 'dut yemiş bülbül', ondan ses yok. Londra Stratejik Araştırmalar Enstitüsü'nden Albay Alford, acı konuşmuş: "... Türkiye'nin zayıf ekonomisi, savunma harcamalarına daha fazla para ayırmasını güçleştirmektedir. Bunu başta ABD olmak üzere, 'gelişmiş' bütün BATI ülkeleri bilmektedir. Ancak bugüne kadar Türk Ordusu'nun silahlarını modernleştirebilmesi için ortaya somut bir şey konmamıştır." Alman Savunma Bakanı Yardımcısı Ruhl'a göre, "... bugün ne Amerika'nın, ne öteki NATO ülkelerinin, dolayısıyla NATO'nun, böyle bir modernleştirmeyi göze alacak kadar parası vardır", zaten "ABD, Türkiye'ye 1950'lerde yaptığı cömert silah yardımını, bir daha yapmayacaktır". Dahası Lothar Ruhl, savunmamız için uçak sanayii kurmamızı kınamış, 'bu sevdadan vazgeçin anlamına' sözler söylemiş.

En 'matrağı', hiç kuşkusuz Washington'daki ünlü Georgetown Stratejik ve Uluslararası Etüdlere Enstitüsü'ndeki konferansta, Türkiye'nin NATO haritalarına bile alınmamış olması! Yalnız NATO'ya değil, Türkiye'yi Avrupa'ya da yakıştıramamışlar. Şaşmamak lazım, Amerikan Kongresi'nin iki yıldır Türkiye'ye askerî yardımları, Atina'nın arzusuna göre (ünlü 7/10 oranını gözönünde tutarak) budadığı biliniyor. Kıbrıs Barış Harekâtı ertesinde, Türk Silahlı Kuvvetleri'ni donatmasından vazgeçtik, bir de askerî ambargo koyup, zayıflatmayı denemiştik.

'Aidiyeti veçhiyle', Türk milletinin 'bilgisine' arzederim.

14777

100 kadar genç vilayet önünde yürüyüş yaptı

Cağaloğlu'nda saat 17.00'de sokak aralarından gelip toplanan yüze yakın genç, İstanbul Vilâyet binası önünde "Kürtlere özgürlük" diye bağırarak yürüyüş yaptılar.

Cağaloğlu'nda toplanan gençler sloganlar bağırarak vilâyet binası önünde sol yumruklarını havaya kaldırıp özgürlük uğruna ölmek için and içtiler.

Gençler 10 dakika durduktan sonra sessizce dağıldılar. Bu arada Cağaloğlu'nda trafik tamamen durdu.

Berlin'de iki solcu Türk grup çatıştı

BERLİN, (Hürriyet)- Pazar günü öğleden sonra Kreuzberg'te, iki Türk solcu grubun çatışmasında, iki yurttaşımız yaralandı. Derhal olay yerine gelen polis ekiplerinin, kavgacılar-
dan 10'unu yakalayıp haklarında "kamu düzenini ihlâl" suçundan kovuşturma açtıkları bildirildi. "Dev Genç" yanlısı olarak bilinen "Türkiye İşçi-Gençlik Birliği" adlı derneğin 40 civarındaki militanının, Kreuzberg Hohenstaufenplatz'da henüz belirlenemeyen nedenle 10-15 kişilik yine aynı çizgideki Demokratik İşçi Derneği üyelerine saldırmasıyla çıkan kavgada, her iki taraf taş ve demir zincirlerle birbirlerine girdiler. Çatışmanın büyümesi üzerine Demokratik İşçi Derneği üyeleri, yakında bulunan Bobstr'deki bir İslâm derneğine sığındılar. Dışardan Türkiye İşçi-Gençlik Derneği militanlarınca taş atılarak binada hasar meydana geldi. Derhal olay yerine gelen polis ekipleri, kavgacı-
lardan 10'unu yakaladılar.

ni önceden Dışişleri Bakanlığına bildirmeleri gerekmektedir" dedi.

Bild am Sonntag'ın iddiası:

"TÜRKİYEDEKİ İÇ SAVAŞ ALMANYAYA SIÇRAYABİLİR."

HAFTALIK Bild am Sonntag gazetesi dünkü nüshasında Türkler arasındaki savaş Almanya'ya mı geliyor başlığı ile verdiği bir haberde önümüzdeki günlerde Almanya'da Türkler arasında politik çatışmalar çıkabileceğini ileri sürdü.

Bonn'da güvenlik konuları ile ilgili politikacıların yakın bir gelecekte, Almanyadaki Türkler arasında bir savaş çıkabileceğini neden endişe ettiklerini ileri süren haberde şöyle deniliyor; İçişleri bakanlığı sözcüsü Almanyada çalışan 60 bin civarında olan aşırı sağcı ve aşırı solcu işçi gruplarının bulunduğunu söyledi. Şu anda Türkiyede cinayet ve terörle sürüp giden iç savaşın almanyada halen 500 bin misafir işçi yaşıyor. Bonn'daki güvenlik kuruluşları son olarak Berlin ve Hamburg'da aşırı sol Türk işçi derneklerinin yarattıkları terör hareketleri dolayısıyla bu kanaate vardıklarını belirttiler.

21.6.80

EUROPABUS

HALİL TUNÇ VE MİLLİ İRADE

Anayasanın 102. ve 103. maddeleri, hükümetin nasıl kurulacağını göstermektedir: *Başbakan, Cumhurbaşkanlığı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri arasından atanır. Bakanlar, T.B.M.M üyeleri veya milletvekili seçilme yeterliğine sahip olanlar arasından Başbakanca seçilir ve Cumhurbaşkanınca atanır. Bakanlar Kurulunun programı, Başbakan veya bir bakan tarafından Meclislerde okunur ve Millet Meclisinde güvenoyuna başvurulur.*

Hükümet teşkilinde takibedilecek yol bellidir.

Kanuni çerçeve içinde kalmak şartıyla, basın, işveren işçi ve diğer meslek kuruluşları baskı grubu rolünü oynayıp hükümetin oluşmasını etkilemek isteyebilirler. Baskı gruplarının bu faaliyetlerinde, Anayasa

NAZLI ILICAK

ve kanun sınırları zorlanmamalıdır. Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç'un beyanatını bu açıdan değerlendirmek gerekir.

Halil Tunç, 5 Haziran genel seçimlerinde, Türkiye'de bulunmayarak önemli bir vatandaşlık görevini dahi yerine getirmemişken, bugün ülke mukadderatında söz sahibi olmak istiyor. Bu tutumunun Türk-İş'i parçalayacağını ve zaafa uğratacağını düşünmeden, siyaset uğruna işçilerin ekmeğiyle oynuyor.

KANUNSUZ GREV

Grev ve Lokavt Kanununun 17. maddesi, kanuni grevin tarifini

(Devamı Sa: 10 Sü.1 de)

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.2700

Tercüman

14 TEMMUZ 1977 PERŞEMBE

HALİL TUNÇ VE MİLLİ İRADE

(Başarafa 1. Sahifede)

şu şekilde yapmıştır: "İşçilerin işverenlerle olan münasebetlerinde, İKTİSADİ VE SOSYAL DURUMLARINI KORUMAK veya DÜZELTMEK amacıyla ve bu kanun hükümlerine uygun olarak yapılan greve, kanuni grev. BU AMACIN DIŞINDA veya bu kanun hükümlerine uyulmaksızın yapılan greve, kanun dışı grev denir."

Aynı kanunun 29. maddesi ise; *—kanun dışı grev yapılması halinde, işveren'in herhangi bir tazminat ödemeye mecbur bulunmaksızın ve önceden ihbar yapmaksızın, böyle bir greve katılan işçilerin hizmet akıtlarını feshedebileceği—*

hükümünü getirmiştir. Grev ve Lokavt Kanunu, kanun dışı greve karar verenler, katılanlar, teşvik edenler için 54. ve 55. maddelerde hapis cezasını da öngörmüştür.

Genelkurmay Başkanı Semih Sancar'ın, savcılarını, hukuk dışına çıkararak hakkında takibat açmaya davet etmesi fevkalâde yerinde bir davranıştır. Çünkü Türkiye, maalesef kanunların hakkıyla uygulanmadığı bir ülke haline gelmiştir. Oyunu dahi kullanmamışken, şimdi Meclisin iradesi yerine geçmeye çalışan Halil Tunç'a, genel greve gittiği takdirde uygulanacak hükümler kanunda belirtilmiştir.

DEMOKRASİ DÜŞMANI BİR BAŞKAN

Türk-İş Genel Başkanının konuşmasında, milli irade ve demokrasi düşmanlığının izlerini görmek mümkündür. "Eğer rejim tehlikeye giriyorsa, demokrasimizi korumakla görevli bulunanların suskun kalmaları düşünülemez" cümlesini sarfetmesi üzerine kendisine, "suskun ola-

rak" kimleri kastediyorsunuz sorusu yöneltilmiş ve şu cevap alınmıştır:

"Ordu ve yargı organlarını,"

Hiç bir ilmi esasa, ankete referandumla dayanmadan "Milletin ekseriyeti benim gibi düşünüyor" diyenlerden biri olduğumu, önceki günkü beyanıyla gösteren Halil Tunç, Türk Silahlı Kuvvetlerini de, demokrasi kurallarına ve milli iradeye saygısızlığa davet ediyor.

Millet, 5 Haziran'da hiç bir koalisyon tercihini ortaya koymamıştır. Çok partili parlamenter demokrasilerde, partilerin yetkili mercileri aralarında anlaşarak Meclisten güvenoyu alabilecek bir hükümeti oluştururlar. Koalisyonun şeklini millet değil, partilerin yetkili mercileri kararlaştırır. Güvenoyu alan hükümet, bir dahaki seçimlere kadar *—eğer Millet Meclisi tarafından düşürülmezse—* iş başında kalır. Millet, seçimlerde vazifesini yerine getirmiş ve bir sonrakine kadar devreden çekilmiştir.

Demokrasiye inanç, ancak onun kurallarını uygulamakla mümkündür. Oligarşik, yani azınlığın hakim olduğu düzeni sürdürmek isteyenler, kendi arzularını halk eğilimi gibi sunarak, siyaset dışında kalması gereken orduya davetiye çıkarırlarsa, demokrasiye ihanet etmiş olurlar. Halil Tunç böyle bir ihanetin içindedir. Üstelik işçi haklarının ancak demokratik ülkelerde devam edeceği hatırlanırsa, ordu müdahalesini istemenin, demokrasiyi askıya alacak bir rejimi teşvik etmenin, işçiye de ihanet sayılacağı ortadadır.

Demokrasiyi sonuna kadar savunmaya kararlıyız..

Erzurum milletvekili Nevzat Kösoğlu, Millî Eğitim Bakanı Mustafa ÜSTÜNDAG'a dört maddelik şîr soruyor:

1 — Anne ve babanızın Kıbrıs'a göçmen olarak gittikleri ve Magosa'nın Güvercinlik köyünde yerleştileri söylenmektedir. Doğru mudur?

2 — Anne ve babanızın «Fakirlik belgesi» ibraz ederek, Toprak ve İskan Genel Müdürlüğüne başvurdukları, sizin de yardımınızla Kıbrıs'a gönderildikleri, kendilerine 30 dönüm bahçe verildiği doğru mudur?

3 — Ayrıca üç katlı bir ev ile bir arabanın da babanıza tahsis edildiği doğru mudur?

4 — Babanızın Konya'da bir evi ve 130 dönümlük arazisi bulunduğu söyleniyor. Bu doğru ise babanıza nasıl fakirlik belgesi alabildiniz? Kıbrıs'ta nasıl kendilerine arazi (bahçe), ev ve araba tahsis edebildiniz. Bu davranışınız, gerçek yoksulların hakkını elerinden alma manasına gelmez mi? Yazılı cevabınızı rica ederim.

Bu münasebetle M. Üstündag'a bir iki sualde ben deniz sorayım:

1 — 1960 da G. TAŞKAFa ile Türkes'i ziyaret ederek onun kararlı bir milliyetçi olduğundan hayranlıkla bahsettiniz mi?

2 — 1960 da milliyetçi iken 1970 de neden sola ve sosyalizme kaydınız? Bu değimenin sebebi fikri te kamül mü? Milletvekili olmak, bakan olmak düşüncesi mi Yoksa sağdan sola köldünüz mü?

3 — Türk tarihine, Türk kültürüne ait kaç kitabı okudunuz? Okudunuz ise, Türk kültürünün bir parçası demek olan Bozkurt'a düşmanlığımız nereden gelmektedir?

4 — Sovyet idarecilerinin «Türlere dinleri ile şu kurt efsanesini bir unutturabilsek, gerisi kolaydır» dediklerini hiç duydunuzmu?

MUSTAFA ÜSTÜNDAG
11.7.77
Millet

TÖB - DER, bir komünist örgüt olan «Dünya Öğretmen Sendikaları Federasyonu»na üye olmak istiyor

Bir TÖB - DER heyeti Moskova'ya gitti

TÖB-DER Genel Başkanı

ANKARA (A.A.) — Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği (TÖB — DER) Genel Başkanı Gültekin Gazioglu, Moskova'ya gitmiştir.

Gazioglu, Dünya Öğretmen Sendikaları Federasyonu'nun Sovyetler Birliği başkentinde yapılacak 11. Genel Kurul toplantısına katılacaktır.

Genel Kurul toplantısında, TÖB—DER'in Dünya Öğretmen Sendikaları Federasyonu'na katılımının karara bağlanacağı da açıklanmıştır.

TÖB—DER Genel Merkezi'nden verilen bilgiye göre, Genel Başkan Gazioglu ile birlikte dernek yetkililerinden kurulu bir heyet de Moskova'ya gitmiş bulunmaktadır.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E-2700

ANKARA, (Cumhuriyet Bürosu) — TBMM Bütçe Karma Komisyonunda önceki gece sabaha karşı görüşülen ve benimsenen Gençlik ve Spor Bakanlığı Bütçesinde bir konuşma yapan CHP Erzurum Senatörü Niyazi Ünsal Seferberlik Tetkik Kurulunun (STK) bir yeraltı örgütü olduğunu öne sürmüştü. «Akyol-lar, Türünler, Ali Elverdi'ler, Koçaş'lar ve Liz-bon'da şu anda görevde bulunan Fuat Doğu' lar başlarını artık kumun içinden çıkarmalıdır. Bu örgüt (Türkiye STK) Türkiye, Yunanistan ve Batı Almanya'yı kapsayan bir zincir içinde kurulmuştur. Gizlidir, gizli bir örgüttür. Kendisi hakkında Genelkurmay Başkanlığı kısmen bilgi sahibidir. Dikkatinize sunuyorum. Kuvvet Kumandanları bile bilgi sahibi değildir.» demiştir.

CHP Senatörünün tutanaklarda yer alan konuşması aynen şöyledir:

«Size bugün bir tehlike mesajı vereceğim. Dikkat ederseniz sadece mesaj diyorum. Tam bilgi demiyorum. Türkiye'de vuruşan bir gençlik var, ölen ve öldüren bir gençlik var. Birkaç gündür basında bizlerin konuşmalarını konu ederek karşı açıklamalarda bulunanlar var, anılarını anlatanlar var, yer yer telâşa kapılıp basın toplantısı yapan generaller var, kaç gündür Millî Savunmamız içinde geliştirilen Özel Savaş Dalresi ya da grubu yasal ve legal bir kuruluştur. Kuruluş üzerinde hiçbir diyeceğimiz yoktur ve olamaz. Savunmamız için zorunlu ve inandırıcı bir kuruluştur. Özel Savaş Dalresi karanlık bir örgüte şu günlerde kılıf yapılmaktadır. Yasal ve legal olan bir kuruluşu illegal bir kuruluşa karıştırarak geçiştirmek istiyorlar. Bu kuruluşu örtmek kapatmak istiyorlar. Bunlardan biri, yani bu çabanın içinde olanlardan biri M. Cihat Akyol'dur. Akyol diyor ki, ben Özel Savaş Dalresi Başkanlığında bulundum. Hayır o bu dalrenin değil STK'nın başkanlığını yaptı. STK'nın başkanlığı sırasında imzaladığı kurs belgelerinin asılları şu anda elimdedir. Nedir STK? Seferberlik Tetkik Kurulu beyler. Bu isim de kılıftır. Bu isim de gerçek değildir. İsim böyledir ama bu kurulun yaptığı iş bu değildir. STK yeraltı örgütüdür. Bu yeraltı örgütünün bir eli Türkiye'deki gençlik olaylarında bugünkü gördüğümüz olayların, karışıklıkların içindedir. Di-

(Devamı Sa. 9, Sü. 7 de)

■ *Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesinde konuşan Niyazi Ünsal STK'dan Kuvvet Kumandanlarının bilgi sahibi olmadığını, Genelkurmay Başkanının ise kısmen haberdar olduğunu söyledi*

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2700

CHP

Senatörü

Ünsal:

“Gençleri
vuruşturan
STK adlı
bir yeraltı
örgütüdür,,

*Cumhuriyet
31.1.78*

ÇI-
İL-
DI.
DA

nin
ula-
on-
ikle
lle
encl
ak-
o-
za-
ak,
ta-
jlik
irü
le)

(Başarfağı 1. Sayfada)
ger elini ileride ilgililerden ve Savunma Bakanlığının aldığı izin ölçüsünde nerelere vardığını diğer elinin nerelere vardığını açıklıyacağım. Akyol'lar, Türün'ler, Ali Elverdi'ler, Kocaş'lar ve Lizbon'da şu anda görevde bulunan Fuat Doğu'lar başlarını artık kumun içinden çıkarmalıdır. Bu örgüt Türkiye STK Türkiye, Yunanistan ve Batı Almanya'yı kapsayan bir zincir içinde kurulmuştur. Gizlidir. Gizli bir örgüt, kendisi hakkında Genelkurmay Başkanlığı kısmen bilgi sahibidir. Dikkatinize sunuyorum. Genelkurmay Başkanlığı kısmen bilgi sahibidir. Kuvvet Kumandanları bilgi sahibi değildir. Bu örgütün kurduğu tuzakta sadece gençler değil Türkiye'nin geleceği tehlikeydedir. Bunun nasıl olacağı İstanbul Sıkıyönetim Mahkemelerinin dosyalarında vardır. Oralarda daha önceden açıklanmıştır. Bu açıklamaları aynı örgütte, STK içinde kurs alanlar yapmıştır. Bu örgütün sualinde, yeraltında sakladığı silahların zaman zaman gençliğin bazı illegal örgütlerin eline nasıl geçtiği bilinmektedir.

Sayın üyeler, Sayın General Akyol geçen gün yaptığı açıklamada diyor ki (Bazı mihrakların boy hedefi yaptılar beni.) Kimdir bu bazı mihraklar? Ben söylüyorum. Bir zamanlar başında bulunduğu örgüt. Çünkü bu örgüte cidıkları elemanlara en faşist ülkelerde bile, en gaddar ülkede bile görülmeyen bir yemin ettiriliyor. Bu yemin genel hatları ile şudur: «Burada öğrendiklerimi, herhangi bir yerde açıklarsam, söylersem vücudumun ortadan kaldırılacağına şim diden kabul ederim.»

Şimdi sayın Akyol, birtakım kimselere imzalatırdığı bu yemini anımsıyor. Sonunun bu yemindeki gibi olmasından korkuyor. Bu örgüt, bazı derneklerle benzer adı başka, işi başkadır. Kıscası anarşist olayların her türünde kullanılırlar.

«Kuruluşun çekirdek kadrosunun subay olduğunu, bunun dışında her kadrodan, her meslekten, her sınıftan eleman bulunduğu belli eğitimden sonra sa botajlarda tahriklerde ve ajantlıklarda baskınlarda vurucu, kırıcı işlerde soygunlarda kısaca anarşist olayların her türünde kullanıldıklarını» açıklayan Ünsal konuşmasını şöyle sürdürmüştür:

«Bu örgüt bazı derneklerle benzer. Türkiye'de kurulan bazı derneklerle benzer. Adı başkadır, işi başkadır. Adı müteahhitler derneğidir, yardım derneğidir, ama içerde kumar oynatılır. Başka işler yapılır, başka dümenler çevrilir. Şimdi bu kuruluş hakkında ilgililerden açıklamam bekliyorum. Bu iş yeni hükümetin işi değildir. Hatta değişen hükümetlerin de işi değildir. Onları da aşan bir iştir. Dedim ya kuvvet kumandanlarının haberi yoktur. Genelkurmay Başkanlığının kısmen bilgisi vardır. Türün EBU'lardan söz ediyor. (EBU) Esas Bilgi Unsuru demektir. Askeri mevzuatta St 101-5 talimatnamesinde geçer. Komutanın bir konuda karar vermesine yarayan bilgi demektir. Sayın Türün diyor ki, gazetede açıklamalarında, soruşturulmada EBU'lar bulunuyordu. EBU'lar bir komutanın herhangi bir konuda karar vermesi için bilgi toplar verirler. Yargıcın karar vermesine yarayacak bilgileri toplamada EBU'ları nasıl kullanıyorlar bunu anlayamıyorum bunu Sayın Türün ya yalan söylüyor ya da kasten sapırmak istiyor. Bunları niçin deşeyliyorsunuz diyeniniz varsa beyler bunlar bilinmedikçe gençler arasındaki çatışmalar durmaz. Hükümetin açığa çıkaracağı karanlıklar işte buradadır. Bu konuda Sayın Kocaş da çelişkiye düşüyor. Açıklamasının bir yerinde kontr-gerilla bizden sonra kurulmuştur diyor. Bizim günümüzde kontr-gerilla yoktu diyor. Diğer bir yerinde aynı konuşmanın aynı açıklamanın (Ben Milli Güvenlik Kurulunda kontr-gerillanın yaptıklarına karşı çıktım) diyor. Hem bizden sonra kuruldu diyor, hem MGK'nda olmayan bir örgütü...

Şimdi sayın Akyol, birtakım kimselere imzalatırdığı bu yemini anımsıyor. Sonunun bu yemindeki gibi olmasından korkuyor. Bu örgüt, bazı derneklerle benzer adı başka, işi başkadır. Kıscası anarşist olayların her türünde kullanılırlar.

«Kuruluşun çekirdek kadrosunun subay olduğunu, bunun dışında her kadrodan, her meslekten, her sınıftan eleman bulunduğu belli eğitimden sonra sa botajlarda tahriklerde ve ajantlıklarda baskınlarda vurucu, kırıcı işlerde soygunlarda kısaca anarşist olayların her türünde kullanıldıklarını» açıklayan Ünsal konuşmasını şöyle sürdürmüştür:

giz. Gizli depolardan, yeraltından, su altından silahları çıkarıp bunları anarşistler kullanıyor diyen yalan yanlış bilgileri televizyonlarda, gazetelerde halka gösterenler, halka sergileyenler artık bundan böyle bunu yapamayacaklardır. Sağda olsun, solda olsun tüm gençliği bildiriyorum. Geçmiş hükümetler bile, bilmediklerimizi sizler Marlon'ın eline teslim etmiştir. Bunu gençlik olarak anlamaya çalışın, bunun anlamış gün birbirinizle kucaklaşacaksınız. Biz size her bakımdan yardımcı olacağız ve kararlılıklarını aydınlığa çıkaracağız.»

Hayali

(Başarfağı 1. Sayfada)
maktan yargılanmaktadır. Sanık Yahya Demirel duruşmaya gelmemiş, avukatı bulunmuştur. Zonguldak Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı, İstanbul 1. Ağır Ceza Mahkemesi'ne dava dosyasının bilirkişi incelemesi için gönderildiğini, ancak oradan üç ay geçtiği halde İstanbul'dan dosyaların geri gönderilmediğini bildiriyor. Yahya Demirel'in avukatı Abdurrahman Güler, dava dosyasını İstanbul'da izlediklerini, ancak mahkemenin atadığı bilirkişilerin istifa ettiği belirtilerek bu durumdan yakınmıştır.

Bilirkişi İncelemesinin sonuçlanması için duruşma 7 nisan 1978 cuma gününe ertelenmiştir.

Akgün Erbakan'ın duruşması başladı

ANKARA — MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ın kardeşi Akgün Erbakan hakkında Türk parasının değerinin korunmasına ilişkin yasaya aykırı davranıştan, Ankara Cumhuriyet Savcılığına açılan davanın duruşmasına dün 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlanmıştır. Akgün Erbakan, iddianamenin okunmasından sonra, suçlamayı kabul etmemiş, Ankara Kambiyo Müdürü'nden aldığı ikinci yazının «Baştan aşağı tezatlara dolmuş» olduğunu öne sürerek «Ye rilen süre içinde 1500 sterling komisyon hakkını 5.10.1977 tarihinde Pamukbank'ın Balgat şubesine Türk parası olarak yatırdım» demiştir. (a.a.)

Komandolar

(Başarfağı 1. Sayfada)
Bir adliye polisi eline geçirdiği bir sopa ile komandalara doğuşmüştür. Komandolar adliye yi terkederken, toplum polislerinin olay yerine geldikleri görülmüştür. Komandolar polislerin yanından giderken, havaya ateş açmış, polis bunlara seyirci kalmıştır.

TOPLUM POLİSİ HAKKINDA SORUŞTURMA

Toplum polislerinin komandolar yerine, yöredeki halktan bazı kişileri yakalamak istemesi de dikkati çekmiştir. Komandoların Adliye'deki saldırıları sırasında sandalyelerden başka, çay ocağını tahrip ettikleri, şişeleri kırarak ve çiklet saklarını parçaladıkları da bildirilmiştir.

Olay sırasında Nedim Sağlam adlı bir öğrenci başından sopa ile yaralanmıştır. Savcılık Adliye Sarayını terkeden toplum polisi hakkında soruşturma açmıştır. Polis olayla ilgili raporunu İstanbul Cumhuriyet Savcılığına verilecektir.

TOPLUM POLİSLERİNİN GAYRETİ!

Saldırıdan sonra Adliye Sarayının zemin katında bulunan polis karakolunda Adliye karakolu komisierleriyle olaydan önce Adliye yi terkeden ve daha sonra gelen 10 kişilik toplum zabıtasının şefi olayın zaptını tutmuşlardır. Olaydan sonra polis...

akırmı, herhangi bir yerde açıklarsam, söylersem vücudumun ortadan kaldırılacağına şim diden kabul ederim.»

Şimdi sayın Akyol, birtakım kimselere imzalatırdığı bu yemini anımsıyor. Sonunun bu yemindeki gibi olmasından korkuyor. Bu örgüt, bazı derneklerle benzer adı başka, işi başkadır. Kıscası anarşist olayların her türünde kullanılırlar.

«Kuruluşun çekirdek kadrosunun subay olduğunu, bunun dışında her kadrodan, her meslekten, her sınıftan eleman bulunduğu belli eğitimden sonra sa botajlarda tahriklerde ve ajantlıklarda baskınlarda vurucu, kırıcı işlerde soygunlarda kısaca anarşist olayların her türünde kullanıldıklarını» açıklayan Ünsal konuşmasını şöyle sürdürmüştür:

«Bu örgüt bazı derneklerle benzer. Türkiye'de kurulan bazı derneklerle benzer. Adı başkadır, işi başkadır. Adı müteahhitler derneğidir, yardım derneğidir, ama içerde kumar oynatılır. Başka işler yapılır, başka dümenler çevrilir. Şimdi bu kuruluş hakkında ilgililerden açıklamam bekliyorum. Bu iş yeni hükümetin işi değildir. Hatta değişen hükümetlerin de işi değildir. Onları da aşan bir iştir. Dedim ya kuvvet kumandanlarının haberi yoktur. Genelkurmay Başkanlığının kısmen bilgisi vardır. Türün EBU'lardan söz ediyor. (EBU) Esas Bilgi Unsuru demektir. Askeri mevzuatta St 101-5 talimatnamesinde geçer. Komutanın bir konuda karar vermesine yarayan bilgi demektir. Sayın Türün diyor ki, gazetede açıklamalarında, soruşturulmada EBU'lar bulunuyordu. EBU'lar bir komutanın herhangi bir konuda karar vermesi için bilgi toplar verirler. Yargıcın karar vermesine yarayacak bilgileri toplamada EBU'ları nasıl kullanıyorlar bunu anlayamıyorum bunu Sayın Türün ya yalan söylüyor ya da kasten sapırmak istiyor. Bunları niçin deşeyliyorsunuz diyeniniz varsa beyler bunlar bilinmedikçe gençler arasındaki çatışmalar durmaz. Hükümetin açığa çıkaracağı karanlıklar işte buradadır. Bu konuda Sayın Kocaş da çelişkiye düşüyor. Açıklamasının bir yerinde kontr-gerilla bizden sonra kurulmuştur diyor. Bizim günümüzde kontr-gerilla yoktu diyor. Diğer bir yerinde aynı konuşmanın aynı açıklamanın (Ben Milli Güvenlik Kurulunda kontr-gerillanın yaptıklarına karşı çıktım) diyor. Hem bizden sonra kuruldu diyor, hem MGK'nda olmayan bir örgütü...

Şimdi sayın Akyol, birtakım kimselere imzalatırdığı bu yemini anımsıyor. Sonunun bu yemindeki gibi olmasından korkuyor. Bu örgüt, bazı derneklerle benzer adı başka, işi başkadır. Kıscası anarşist olayların her türünde kullanılırlar.

«Kuruluşun çekirdek kadrosunun subay olduğunu, bunun dışında her kadrodan, her meslekten, her sınıftan eleman bulunduğu belli eğitimden sonra sa botajlarda tahriklerde ve ajantlıklarda baskınlarda vurucu, kırıcı işlerde soygunlarda kısaca anarşist olayların her türünde kullanıldıklarını» açıklayan Ünsal konuşmasını şöyle sürdürmüştür:

«Bu örgüt bazı derneklerle benzer. Türkiye'de kurulan bazı derneklerle benzer. Adı başkadır, işi başkadır. Adı müteahhitler derneğidir, yardım derneğidir, ama içerde kumar oynatılır. Başka işler yapılır, başka dümenler çevrilir. Şimdi bu kuruluş hakkında ilgililerden açıklamam bekliyorum. Bu iş yeni hükümetin işi değildir. Hatta değişen hükümetlerin de işi değildir. Onları da aşan bir iştir. Dedim ya kuvvet kumandanlarının haberi yoktur. Genelkurmay Başkanlığının kısmen bilgisi vardır. Türün EBU'lardan söz ediyor. (EBU) Esas Bilgi Unsuru demektir. Askeri mevzuatta St 101-5 talimatnamesinde geçer. Komutanın bir konuda karar vermesine yarayan bilgi demektir. Sayın Türün diyor ki, gazetede açıklamalarında, soruşturulmada EBU'lar bulunuyordu. EBU'lar bir komutanın herhangi bir konuda karar vermesi için bilgi toplar verirler. Yargıcın karar vermesine yarayacak bilgileri toplamada EBU'ları nasıl kullanıyorlar bunu anlayamıyorum bunu Sayın Türün ya yalan söylüyor ya da kasten sapırmak istiyor. Bunları niçin deşeyliyorsunuz diyeniniz varsa beyler bunlar bilinmedikçe gençler arasındaki çatışmalar durmaz. Hükümetin açığa çıkaracağı karanlıklar işte buradadır. Bu konuda Sayın Kocaş da çelişkiye düşüyor. Açıklamasının bir yerinde kontr-gerilla bizden sonra kurulmuştur diyor. Bizim günümüzde kontr-gerilla yoktu diyor. Diğer bir yerinde aynı konuşmanın aynı açıklamanın (Ben Milli Güvenlik Kurulunda kontr-gerillanın yaptıklarına karşı çıktım) diyor. Hem bizden sonra kuruldu diyor, hem MGK'nda olmayan bir örgütü...

Şimdi sayın Akyol, birtakım kimselere imzalatırdığı bu yemini anımsıyor. Sonunun bu yemindeki gibi olmasından korkuyor. Bu örgüt, bazı derneklerle benzer adı başka, işi başkadır. Kıscası anarşist olayların her türünde kullanılırlar.

«Kuruluşun çekirdek kadrosunun subay olduğunu, bunun dışında her kadrodan, her meslekten, her sınıftan eleman bulunduğu belli eğitimden sonra sa botajlarda tahriklerde ve ajantlıklarda baskınlarda vurucu, kırıcı işlerde soygunlarda kısaca anarşist olayların her türünde kullanıldıklarını» açıklayan Ünsal konuşmasını şöyle sürdürmüştür:

Akgün Erbakan'ın duruşması başladı

ANKARA — MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ın kardeşi Akgün Erbakan hakkında Türk parasının değerinin korunmasına ilişkin yasaya aykırı davranıştan, Ankara Cumhuriyet Savcılığına açılan davanın duruşmasına dün 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlanmıştır. Akgün Erbakan, iddianamenin okunmasından sonra, suçlamayı kabul etmemiş, Ankara Kambiyo Müdürü'nden aldığı ikinci yazının «Baştan aşağı tezatlara dolmuş» olduğunu öne sürerek «Ye rilen süre içinde 1500 sterling komisyon hakkını 5.10.1977 tarihinde Pamukbank'ın Balgat şubesine Türk parası olarak yatırdım» demiştir. (a.a.)

Komandolar

(Başarfağı 1. Sayfada)
Bir adliye polisi eline geçirdiği bir sopa ile komandalara doğuşmüştür. Komandolar adliye yi terkederken, toplum polislerinin olay yerine geldikleri görülmüştür. Komandolar polislerin yanından giderken, havaya ateş açmış, polis bunlara seyirci kalmıştır.

TOPLUM POLİSİ HAKKINDA SORUŞTURMA

Toplum polislerinin komandolar yerine, yöredeki halktan bazı kişileri yakalamak istemesi de dikkati çekmiştir. Komandoların Adliye'deki saldırıları sırasında sandalyelerden başka, çay ocağını tahrip ettikleri, şişeleri kırarak ve çiklet saklarını parçaladıkları da bildirilmiştir.

Olay sırasında Nedim Sağlam adlı bir öğrenci başından sopa ile yaralanmıştır. Savcılık Adliye Sarayını terkeden toplum polisi hakkında soruşturma açmıştır. Polis olayla ilgili raporunu İstanbul Cumhuriyet Savcılığına verilecektir.

TOPLUM POLİSLERİNİN GAYRETİ!

Saldırıdan sonra Adliye Sarayının zemin katında bulunan polis karakolunda Adliye karakolu komisierleriyle olaydan önce Adliye yi terkeden ve daha sonra gelen 10 kişilik toplum zabıtasının şefi olayın zaptını tutmuşlardır. Olaydan sonra polis karakoluna inen ve «Gözaltına alınan var mı?» diye soran gazetecilerle, polisler, «Bir yaralı vardı onu Alemdar karakoluna götürdük, gözaltına aldık» demekle yetinmişlerdir. Adliye Sarayındaki terör havasından sonra kimin tarafından verildiği anlaşılmalı olan emirle savaş meydanına dönen Adliye koridoru temizletilmiş, komandolar tarafından yıkılan bankalar olaydan sonra gelen toplum polislerinde düzeltilerek yerlerine çekilmiştir.

Oğlumuz ÖZGÜR oldu. Tüm dostlara müjdeleri.
AYŞE - FIKRET YILMAZ
Hoseki Hast.
29/1/1978

TOVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 28.2700

12.3.1978

BİR 12 MART GELDİ GEÇTİ...

Hürriyet
ORDU ÜLTİMATOM VERDİ
Güçlü Kabine kurulmazsa
ORDU idareye el koyacak
Hükümet istifa etti

Kim muhtıraya karıştıysa silindi gitti

- Nihat Erim şimdi bir köşede oturuyor.
- Siyasete atılanlar ne aktif görev alıyor ne karar mevkiine getiriliyor.

ÜKÜ ARMAN

ANKARA, (Hürriyet) - 7 yıl önce şu sıralarda TRT Genel Müdürü Adnan Öztrak'ı. TRT, o günlerde de eleştiriliyor, (Ne zaman eleştirilmedi ki), yayınları politikacılar arasında sert tartışmalara yol açıyor (Ne zaman açmadı ki), kısacası bir TRT kavgaşır gidirdi. O sıralarda, iktidarlar "Özerk" olduğundan TRT'ye ve yayınlarına karşıymıydılar (Şimdi sadece genel müdürlerin görevden alınıp atanmasına karşımıyorlar).

12 Mart 1971 günü Adnan Öztrak'ın telefonu çaldı. Saat 10.00 sıraları idi. Genelkurmay Genel Sekreterliği'nden telefon ediliyordu. Genelkurmay'ın bir haber vardı. Radyonun 13 bölünme yetişi sekti. Adnan Öztrak, Genelkurmay'dan her zaman gelen haberlerden biri zannetti, "Tabii" dedi ve "Haber Merkez Müdürü Doğan Kasaroglu'na gönderin lütfen" diye devam etti. Öztrak, gelecek haberin Türkiye'de çok şeyler değiştiğini bir muhtıra olduğunu tahmin dahi edemedi ki anda.

Tarihimizde 12 Mart Muhtırası diye geçen o ünlü muhtıra "Anarşi'nin, "Kaosun" kavgası'nın, "Sosyal ve ekonomik huzursuzlukların" önlenmesini, "Anarşik durumu giderici anayasamızın öngördüğü reformları Atatürkçü bir görüşle ele alacak ve inkılap kanunlarını uygulayacak kuvvetli ve inandırıcı bir hükümetin teşkilini", "Hem de demokratik kurallara uygun şekilde" zaruri görmektiydi.

Muhtıranın öngördüğü bu hususlar gerçekleşti mi, gerçekleşmedi mi tartışılır. Ama, muhtıranın belki de hazırlayanlarca hiç tahmin edilmeyen sonuçları oldu. Örneğin, CHP Genel Başkanı İsmet İnönü ve Genel Sekreter Bülent Ecevit'in arası iyice açıldı ve İ. İnönü'nün genel başkanlıktan ayrılmasına kadar vardı. Ecevit'in CHP Genel Başkanlığı'nı sağladı.

Yine bir başka sonucu, ünlü bir politikacının, Nihat Erim'in politik hayattan silinmesine yol açması oldu. 12 Mart 1971'de verilen muhtıranın öngördüğü "Kuvvetli ve inandırıcı" hükümeti Nihat Erim kurdu ama, 6 yıl sonra da parlamento dışına kaldı. Nihat Erim şimdi köşesinde oturuyor.

Adnan Öztrak ile yapılan telefon görüşmesinden yarım saat kadar sonra, başlarında bir tümgeneral ile iki albay bulunan bir askerî birlik, Sıhhiye ile Opera Meydanı arasındaki radyo binasının önünde göründüler. Birliğin subay ve astsubayları, kamyonlardan inen erleri radyonun etrafına yerleştirdi, giriş-çıkışları kontrol ederlerken, tümgeneral ile iki albay da binadan içeri girdiler, danışmaya haber merkezini sordular.

Ufacık bir bata yapılmıştı. Radyoeci çok gözünde bir

Muhtıranın altında imzası yoktu ama, o zamanki Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın muhtıradan haberdar olduğu o günlerde açıklanmıştı. Muhtıranın verilmesini takibeden saatlerde Demirel hükümeti istifa etti.

İstifa eden o hükümetin Millî Savunma Bakanı Ahmet Topaloğlu idi. Demirel'in, o zamana kadar güvendiği bir politikacı olan Topaloğlu'nun yıldızı da AP içinde söndü. Topaloğlu hâlâ milletvekili ama, Demirel'in kurduğu hükümetlerin hiçbirinde adını göremiyor, bir daha görmeyeceği kanaati de AP çevrelerinde hakim.

12 Mart Muhtırası'nı Cumhurbaşkanı Sunay'ın parti liderlerine muhtırası izledi. Sonraki aylarda 11 Aralık 1972'de ve 21 Şubat 1973'te Yüksek Komuta Heyeti, iki muhtıra daha yayımlayacaktı. 12 Mart Muhtırası'nın görülen ilk sonucu, Erim Hükümeti'nin ünlü "Beyin" kabinesinin kurulması ve arkasından da "Operasyonlar"ın başlaması oldu.

12 Mart Muhtırası'ndan başka şey bekleyen sol, umduğu ile değil bulduğu ile karşılaştı. Nihat Erim, "Tarafsız" başbakan olmak için İsmet Paşa'nın izni ile CHP'nden istifa etmişti, edis o edis, gidis o gidis.

Muhtıra'dan 9 gün sonra Bülent Ecevit de CHP Genel Sekreterliği'nden istifa etti. İnönü ile ters düştüğü. Genel Sekreterlikten ayrılan Ecevit, CHP'nin yönetimine daha sonra Genel Başkan

olarak gelecekti. Geliş o geliş. 12 Mart dönemi, Nihat Erim'den sonra iki başbakan daha gördü. Ferit Melen ve Naim Talü, Ferit Melen halen senato üyesi, Naim Talü ise, senatörliğinden ayrıldı, şimdi bir özel bankanın yönetiminde.

Muhtıra'nın altındaki ilk imza olan Genelkurmay Başkanı Orgeneral Memduh Tağmaç, muhtıradan 16 ay sonra 28 Ağustos 1972'de emekli oldu.

Tağmaç, emekliliğinden kısa bir süre sonra Türkiye Sınai Kalkınma Bankası Yönetim Kurulu üyeliğine getirildi. 4 gün önceye kadar da bu görevde kaldı. Dört gün önce yapılan yeni seçimde yönetim kuruluna giremedi.

İstanbul'da Zincirlikuyu'da oturmakta olan Orgeneral Tağmaç'ın sivil hayata geçtikten sonra sesi hiç duyulmadı. Tağmaç Paşa, 12 Mart Muhtırası'nın yıldönümünü rahatsız olduğu için yattığı bir klinikte kullayacak.

Muhtıra'nın bir diğer imzası Deniz Kuvvetleri Komutanı Celâl Eycioğlu'da, yine 1972'nin 30 Ağustos'unda emekli oldu. Eycioğlu, 1974'ün Ekim'inde Tokyo Büyükelçiliği'ne atandı. Hâlâ Tokyo'da Türkiye'yi temsil ediyor. 1977'nin Şubat ayında Türkiye döviz darboğazına girip dış ülkelerdeki temsilcilerinin dahi mağazların gönderme teklifi çekince, eski asker Eycioğlu'nun "Ciddiyetsiz" tutuma karşı isyanı duyuldu. Eycioğlu, Dişçileri Bakanlığı'na sert bir mesaj gönderdi. Nasıl oldu ise oldu.

Bu mesaj basına irtikali etti. Ondan sonra da Eycioğlu'nun ismi üzerinde tartışmalar başladı. İktidar yanlı yazarlar, "Devletin itibarını gazete sütunlarına düşüren bu büyük yüküncün Türkiye'yi temsil edemeyeceğini" ne sürdüleri. Sonradan devlet ne etti etti, temsilcilerine maas göndermeyi başardı, Eycioğlu adı üzerindeki tartışma da bir süre sonra kesildi. Gürler Paşa'yı halen Tokyo'da.

12 Mart döneminin Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın görev süresi Muhtıra'dan iki yıl sonra 1973 Mart'ında sona erdi.

Sunay'ın yerine en kuvvetli aday Muhtıra'nın bir diğer imzası Faruk Gürler Paşa görünüyor. Orgeneral Gürler Memduh Tağmaç'ın emekliye ayrılması üzerine, Genelkurmay Başkanlığı'na getirilmişti.

Cumhurbaşkanı seçimine geçileceği sırada, Gürler Paşa'nın adaylığı herke tarafından biliniyor ve çoğu çevre de Gürler Paşa'ya "Yeni Cumhurbaşkanım" gözü ile bakıyordu.

1973 Mart başında Faruk Gürler emekliliğini istedi ve sivil hayata döndü. 5 Mart günü, o zamanın işbaşında olan Naim Talü hükümetinin Millî Savunma Bakanı Mehmet İzmen, kontenjan senatörlerinden istifa etti. Gürler Paşa Cumhurbaşkanı Sunay tarafından İzmen'in yerine kontenjan senatörliğüne atandı.

13 Mart 1973 günü yü, Muhtıra'dan iki yıl bir gün

sonra cumhurbaşkanlığı seçimi yapıldı. Politik tarihimizin unutulmaz günlerinden biriydi. Silâhli Kuvvetlerin yüksek rütbeli mensupları başta kuvvet komutanları olmak üzere Meclis'in dinleyici locasında seçimi izliyorlardı. Ama, gözler, Muhtıra'nın bir diğer imzasının sahibi Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Muhsin Batur'u locada göremiyordu. Gürler Paşa'yı "Mutlaka cumhurbaşkanım görmek istediği" öne sürülen Sıhhiye Kuvvetleri'de bir görüş ayrılığı mı belirmişti? Sonradan bu işin dedikodusu çok yapıldı, Gürler Paşa ile Batur Paşa'nın Gürler'in cumhurbaşkanı, Batur Paşa'nın da Genelkurmay Başkanlığı için anlaşlıktı, ama Gürler Paşa'nın anlaşmayı bozduğu bu yüzden de Batur Paşa'nın desteğini geri çektiği öne sürüldü. Genelkurmay Başkanlığı'na Gürler Paşa'nın yerine Semih Sancak gelmişti. Sebep ne olursa olsun, Muhsin Batur'un o gün Meclis'te bulunması, belki de olayların planlanmış akışını değiştiren bir sebep oldu. Faruk Paşa seçilemedi. Turlar birbiri kovaladı ama, Ecevit ile Demirel'in yaptıkları anlaşma sonucu Gürler Paşa yerli oyu, yeterli oyu ne kelime diğer aday Tekin Arburun'dan fazla oyu bile alamadı. 20 Mart 1973 günü adaylıktan vazgeçti. Küsmüştü. Sivil hayatta küskün olarak yaşadığı muhtıra. Cumhurbaşkanlığı seçimiindeki üzüntü mü yol açmıştı bu hastalığa? 23 Ağustos 1975 günü hayata gözle-

rimini yumdu. Gürler seçilemeyince ortaya "Sunay formülü" diye anılan bir formül atıldı. Sunay'ın görev süresini 1973 seçimlerinden sonraya kadar uzatmayı öngören bir anayasa değişikliği hazırlandı. Değişikliği geçmesi için 300 oya ihtiyaç vardı. 299 oyu çıktı. Bir milletvekili, Mardin AP Milletvekili Abdurrahim Türk, oylama sırasında traş oluyordu, yetişememişti. Cevdet Sunay formülü de bu suretle yattı bir oyu ile Sunay Formülü'nün gerçekleşmesine yol açan Mardin Milletvekili Abdurrahim Türk ise, daha sonra kan davası yüzünden öldürülecekti.

Cumhurbaşkanlığı seçimi nihayet Korutürk'ün seçilmesi ile sonuçlandı. Cevdet Sunay da senatonun eski cumhurbaşkanı olarak tabii üye sıfatıyla halen parlamentoda bulunuyor.

12 Mart Muhtırası'nın dördüncü imzası Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Muhsin Batur'du. Komuta kademesinde 1973 Mart'ından sonra Muhtıra'yı imzalamış tek komutan olarak kaldı. Batur da 30 Ağustos 1973'te emekli oldu. Emekli olduktan sonra Cumhurbaşkanlığı Kontenjan Senatörliğine getirilen Batur Paşa, CHP'ye girdi. Şimdi Cumhuriyet Senatosu'nda CHP'li bir üye olarak parlamento hayatını sürdürüyor.

İşte, 12 Mart'tan 7 yıl sonra 12 Mart günü, geçen yedi yıldan geriye kalanlar.

ANKARA, (Hürriyet) - 7 yıl önce şu siralarda TRT Genel Müdürü Adnan Öztrak'tı. TRT, o günlerde de eleştiriliyor, (Ne zaman eleştirilmedi ki), yayınları politikacılar arasında sert tartışmalara yol açıyor (Ne zaman açmadı ki), kısacası bir TRT kavgasıydı. O siralarda, iktidarlar "Özerk" olduğundan TRT'ye ve yayınlarına karışmıyorlardı (Şimdi sadece genel müdürlerin görevden alınıp atanmasına karışıyorlar).

12 Mart 1971 günü Adnan Öztrak'ın telefonu çaldı. Saat 10.00 siraları idi. Genelkurmay Genel Sekreterliği'nden telefon ediliyordu. Genelkurmay'ın bir haberi vardı. Radyonun 13 bültenine yetismesi şarttı. Adnan Öztrak, Genelkurmay'dan her zaman gelen haberlerden biri zannetti, "Tabii" dedi ve "Haber Merkezi Müdürü Doğan Kasaroğlu'na gönderin lütfen" diye devam etti. Öztrak, gelecek haberin Türkiye'de çok şeyler değiştiğince bir muhtıra olduğunu tahmin dahi edemedi o anda.

Tarihimize 12 Mart Muhtırası diye geçen o ünlü muhtıra "Anarşi'nin, "Kardeş kavgası'nın, "Sosyal ve ekonomik huzursuzluklar"ın önlenmesini, "Anarşik durumun idarîci anlayışının öngörülmesi reformları Atatürkçü bir görüşle ele alacak ve inkılap kanunlarını uygulayacak kuvvetli ve inandırıcı bir hükümetin teşkilini", "Hem de demokratik kuralları içinde teşkilini" zaruri görmekteydi.

Muhtıranın öngördüğü bu hususlar gerçekleşti mi, gerçekleşmedi mi tartışılır. Ama, muhtıranın belki de hazırlayanlarca hiç tahmin edilmeyen sonuçları oldu. Örneğin, CHP Genel Başkanı İsmet İnönü ve Genel Sekreter Bülent Ecevit'in arası iyice açıldı ve iş İnönü'nün genel başkanlıktan ayrılmasına kadar vardı, Ecevit'in CHP Genel Başkanlığı'nı sağladı.

Yine bir başka sonucu, ünlü bir politikacınam, Nihat Erim'in politik hayattan silişmesine yol açması oldu. 12 Mart 1971'de verilen muhtıranın öngördüğü "Kuvvetli ve inandırıcı" hükümeti Nihat Erim kurdu ama, 6 yıl sonra da parlamento dışına kaldı. Nihat Erim şimdi köşesinde oturuyor.

Adnan Öztrak ile yapılan telefon görüşmesinden yarım saat kadar sonra, başlarında bir tümgeneral ile iki albay bulunan bir askerî birlik, Sıhhiye ile Opera Meydanı arasındaki radyo binasının önünde göründüler. Birliğin subay ve astsubayları, kamyonlardan inen erleri radyo binasının etrafına yerleştirdi, giriş-çıkışları kontrol ederken, tümgeneral ile iki albay da binadan içeri girdiler, danışmaya haber merkezini sordular.

Ufacık bir hata yapılmıştı. Radyo binası çok gözönünde bir yerde olduğu ve yıllardır herkes onun önünden geçtiği için radyo oradan yönetiliyor sanırdı. Oysa, TRT'nin beyni Mithatpaşa Caddesi'ndeki Genel Müdürlük binasıydı ve haber merkezi de oradaydı.

Durum paşaya anlatıldı. Paşa, emir verdi, birliğin yarısı yine de radyo binasına "Muhafaza etmek" için orada kaldı, diğer yarısı GMC'lere bindi ve bu defa Mithatpaşa Caddesi'ne doğru hareket edildi.

Mithatpaşa'daki TRT Genel Müdürlüğü önünde de yeni komutlar verildi ve askerler gerekli tedbirleri aldılar.

İkinci kata çıktılar, haber merkezinin o zamanki Müdürü Doğan Kasaroğlu'nun yanına girdiler. General, Kasaroğlu'na "Şu tebliği almanız imzalayın, 13.00'te radyoda okunacak" talimatını verdi. Kasaroğlu, köşk çevreleri hesaba katılmazsa, 12 Mart muhtırasını haber alan ilk sivil şahıs olma şerefini bu suretle kazanmış oldu. Köşk ise, muhtıranın verileceğinden zaten haberdardı.

Paşa ile albaylar, Kasaroğlu'nun odasında otururlarken, Kasaroğlu, kaşla göz arasında, kendisine verilen tebliğin dört nüsha fotokopisini çekirdi. Son anda vazgeçilir de geri alırsa, elinde bir metin olsun istiyordu. Kopyalardan birini alıp yan

ın, o zamana kadar güvendiği bir politikacı olan Topaloğlu'nun yıldızı da AP içinde söndü. Topaloğlu hâlâ milletvekili ama, Demirel'in kurduğu hükümetlerin hiçbirinde adını göremiyor, bir daha görmeyeceği kanaati de AP çevrelerinde hakim.

12 Mart Muhtırası'nı Cumhurbaşkanlığı Sunay'ın parti liderlerine muhtırası izledi. Sonraki aylarda 11 Aralık 1972'de ve 21 Şubat 1973'te Yüksek Komuta Heyeti, iki muhtıra daha yayınlıyacaktı.

12 Mart Muhtırası'nın görülen ilk sonucu, Erim hükümeti'nin ünlü "Beyin" kabinesinin kurulması ve arkasından da "Operasyonlar"ın başlaması oldu.

12 Mart Muhtırası'ndan başka şey bekleyen sol, umduğu ile değil bulduğu ile karşılaştı.

Nihat Erim, "Tarafsız" başbakan olmak için İsmet Paşa'nın izni ile CHP'den istifaya emtişi, etti o edis, gidis o gidis.

Muhtıra'dan 9 gün sonra Bülent Ecevit de CHP Genel Sekreterliği'nden istifa etti. İnönü ile ters düşmüştü. Genel Sekreterlikten ayrılan Ecevit, CHP'nin yönetimine daha sonra Genel Başkan

başkanı Orgeneral Memduh Tağmaç, muhtıradan 16 ay sonra 28 Ağustos 1972'de emekli oldu.

Tağmaç, emekliliğinden kısa bir süre sonra Türkiye Sınai Kalkınma Bankası Yönetim Kurulu üyeliğine getirildi. Ağünönceye kadar da bu görevde kaldı. Dört gün önce raporuna yeni sicimde yönetim kuruluna giremedi.

İstanbul'da Zincirlikuyu'da oturmakta olan Orgeneral Tağmaç'ın sivil hayata geçtikten sonra sesi hiç duyulmadı. Tağmaç Paşa, 12 Mart Muhtırası'nın yıldönümünü rahatsız olduğu için yattığı bir klinikte kurtulacak.

Muhtıra'nın bir diğer imzası Deniz Kuvvetleri Komutanı Celâl Eyiceoğlu da, yine 1972'nin 30 Ağustos'unda emekli oldu. Eyiceoğlu, 1974'ün Ekim'inde Tokyo Büyükelçiliği'ne atandı. Hâlâ Tokyo'da Türkiye'yi temsil ediyor. 1977'nin Şubat ayında Türkiye döviz darboğazına girip dış ülkelerdeki temsilcilerinin dahi masalarını göndermekle güçlük çekince, eski asker Eyiceoğlu'nun "Ciddiyetsiz" tutuma karşı isyanı duyuldu. Eyiceoğlu, Dişçileri Bakanlığı'na sert bir mesaj gönderdi. Nasıl oldu ise oldu.

uzerindeki tartışma da bir süre sonra kesildi. Eyiceoğlu halen Tokyo'da.

12 Mart döneminin Cumhurbaşkanlığı Cevdet Sunay'ın görev süresi Muhtıra'dan iki yıl sonra 1973 Mart'ında sona erdi.

Sunay'ın yerine en kuvvetli aday Muhtıra'nın bir diğer imzası Faruk Gürler Paşa görünüyordu. Orgeneral Gürler Memduh Tağmaç'ın emekliye ayrılması üzerine, Genelkurmay Başkanlığı'na getirilmisti.

Cumhurbaşkanı seçimine geçileceği sırada, Gürler Paşa'nın adaylığı herkes tarafından biliniyor ve çoğu çevre de Gürler Paşa'ya "Yeni Cumhurbaşkanlığı" gözü ile bakıyordu.

1973 Mart başında Faruk Gürler emekliliğini istedi ve sivil hayata döndü. 5 Mart günü, o zamanın işbaşında olan Naim Talü hükümetinin Millî Savunma Bakanı Mehmet İzmen, kontenjan seçmenler tarafından istifa etti. Gürler Paşa Cumhurbaşkanlığı Sunay tarafından İzmen'in yerine kontenjan senatörülüğüne atandı.

13 Mart 1973 günü yani, Muhtıra'dan iki yıl bir gün

neral Münsin Batır u içe göreymiş. Gürler Paşa'yı "Mutlaka cumhurbaşkanı görmek istediği" öne sürülen Silahlı Kuvvetler'de bir görüş ayrılığı mı belirmişti? Sonranda bu işin dedikodusu çok yapıldı, Gürler Paşa ile Batır Paşa'nın Gürler'in cumhurbaşkanı, Batır Paşa'nın da Genelkurmay Başkanlığı için anlaşmaları, ama Gürler Paşa'nın anlaşmayı bozduğu bu yüzden de Batır Paşa'nın desteğini geri çektiği öne sürüldü. Genelkurmay Başkanlığı'na Gürler Paşa'nın yerine Semih Sancar gelmişti. Sebep ne olursa olsun, Mühsin Batır'un o gün Meclis'te bulunması, belki de olayların planlanmış akışını değiştiren bir sebep oldu. Faruk Paşa seçilemedi. Turlar birbirini kovaladı ama, Ecevit ile Demirel'in yaptıkları anlaşma sonucu Gürler Paşa yeterli oyu, yeterli oy ne kelime diğer aday Tekin Arburun'dan fazla oy bile alamadı. 20 Mart 1973 günü adaylıktan vazgeçti. Küsmüştü. Sivil hayatta küskün olarak yaşadı ve menhus bir hastalığa yakalandı. Cumhurbaşkanlığı seçimiindeki üzüntü mü yol açmıştı bu hastalığa? 23 Ağustos 1975 günü hayata gözle-

oylama sırasında traş oluyordu, yetişememişti. Cevdet Sunay formülü de bu suretle yathı bir oyu ile Sunay Formülü'nün gerçekleşmesini yol açan Mardin Milletvekili Abdurrahim Türk ise, dalı sonra kan davası yüzünde öldürülecekti.

Cumhurbaşkanlığı seçimi nihayet Korutürk'ün seçilmesi ile sonuçlandı. Cevdet Sunay da senatonun eski cumhurbaşkanı olarak tabii üsü sıfatıyla halen parlamento bulunuyor.

12 Mart Muhtırası'nı dördüncü imzası Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Mühsin Batır'du. Komudanesinde 1973 Mart'ından sonra Muhtıra'yı imzalamış tek komutan olarak kaldı. Batır da 30 Ağustos 1973'te emekli oldu. Emekli olduktan sonra Cumhurbaşkanlığı Kontenjan Senatörülüğüne getirilen Batır Paşa CHP'ye girdi. Şimdi Cumhuriyet Senatosu'nda CHP'li üye olarak parlamento hayatını sürdürüyor.

İşte, 12 Mart'tan 7 yıl sonra 12 Mart günü, geçen yüzyıldan geriye kalanlar.

12 Mart günü radyoların 13.00 bülteni ile kamuoyuna duyurulan ünlü muhtıranın altında, şu imzalar vardı:

Memduh TAĞMAÇ
Orgeneral
Genelkurmay Başkanı ve
Millî Güvenlik Kurulu
Üyesi

Faruk GÜRLER
Orgeneral
Kara Kuvvetleri
Komutanı ve
Millî Güvenlik Kurulu
Üyesi

Celâl EYİCEOĞLU
Oramiral
Deniz Kuvvetleri
Komutanı ve
Millî Güvenlik Kurulu
Üyesi

Mühsin BATUR
Orgeneral
Hava Kuvvetleri
Komutanı ve
Millî Güvenlik Kurulu
Üyesi.